

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2009

Bc. Iveta Gottvaldová

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

Vývoj státního rozpočtu ČR ve srovnání s rozpočtem EU

Bc. Iveta Gottvaldová

Diplomová práce

2009

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomie
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Iveta GOTTVALDOVÁ**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a management podniku**

Název tématu: **Vývoj státního rozpočtu ČR ve srovnání s EU**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Význam a obsah státního rozpočtu ČR a EU
3. Analýza výdajů státního rozpočtu ČR
4. Analýza příjmů státního rozpočtu ČR
5. Analýza vybraných ministerstev ve vztahu k celkovým výdajům státního rozpočtu
6. Komparace státního rozpočtu ČR s rozpočtem EU
7. Souhrn
8. Závěr

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

1. HAMERNÍKOVÁ, B., KUBÁTOVÁ, K. Veřejné finance. Praha: Eurolex Bohemia, 2002
2. MANDYSOVÁ, I. Evropská integrace pro kombinované studium. Univerzita Pardubice, 2006
3. MARKOVÁ, H. Rozpočtové právo. Praha: C. H. Beck, 2001
4. PEKOVÁ, J. Veřejné finance. Praha: Kodex, 1999
5. PEKOVÁ, J., PILNÝ, J. Veřejná správa a finance. Praha: ASPI Publishing, 2002
6. PILNÝ, J. Veřejné finance. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2005
Zákony o SR
Státní závěrečné účty ČR

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Jaroslav Pilný, CSc.
Ústav ekonomie

Datum zadání diplomové práce: 19. června 2008

Termín odevzdání diplomové práce: 1. května 2009

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejňuková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 22. září 2008

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. dubna 2009

Iveta Gottvaldová

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat mé rodině, především rodičům, a přátelům za podporu, kterou mi poskytli nejen k úspěšnému dokončení této práce, ale i během celého studia.

Dále děkuji doc. Ing. Jaroslavu Pilnému, CSc. za vstřícný přístup při konzultacích, cenné připomínky a rady, které vedly k úspěšnému dokončení práce.

Anotace

Práce se zaměřuje na rozpočet České republiky a rozpočet Evropské unie. V práci je provedena jejich analýza a vzájemná komparace. Dále je v práci analyzováno hospodaření vybraných pěti ministerstev.

Klíčová slova

státní rozpočet, rozpočet Evropské unie, analýza ministerstev

Title

The development of national budget with budget of European union

Anotation

The work is concentrate to the national budget and the budget of European union. Their analysis and comparison is make in the diploma work. Further, there are analysis economy of five chosen ministries.

Keywords

national budget, budget of European union, analysis of ministries

Obsah:

Úvod	- 10 -
Obecná část	- 11 -
1 Charakteristiky státního rozpočtu České republiky a rozpočtu Evropské unie	- 11 -
1.1 Charakteristika rozpočtové soustavy	- 11 -
1.2 Státní rozpočet	- 11 -
1.2.1 Charakteristika státního rozpočtu	- 11 -
1.2.2 Rozpočtová skladba	- 12 -
1.2.3 Rozpočtový proces	- 13 -
1.2.4 Příjmy státního rozpočtu	- 14 -
1.2.5 Výdaje státního rozpočtu	- 15 -
1.2.6 Struktura příjmů a výdajů státního rozpočtu	- 15 -
1.3 Deficit státního rozpočtu a ekonomický vývoj	- 16 -
1.3.1 Vztah daní, výdajů a deficitu státního rozpočtu	- 16 -
1.3.2 Vztah deficitu a investic	- 17 -
1.3.3 Deficity v otevřené ekonomice	- 17 -
1.3.4 Financování rozpočtového schodku	- 17 -
1.3.5 Strukturální a cyklický schodek státního rozpočtu	- 18 -
1.4 Rozpočet Evropské unie	- 18 -
1.4.1 Charakteristika rozpočtu EU	- 18 -
1.4.2 Princip subsidiarity a princip proporcionality	- 19 -
1.4.3 Schvalování rozpočtu EU	- 20 -
1.4.4 Struktura rozpočtu EU	- 20 -
1.4.5 Klasifikace výdajů rozpočtu EU	- 21 -
1.4.6 Finanční perspektiva rozpočtu EU	- 21 -
1.4.7 Rozpočtové bilance členských států	- 22 -
1.4.8 Rozpočtová kontrola	- 23 -
1.4.9 Odlíšnosti rozpočtu EU od národních rozpočtů	- 24 -
Vlastní část	- 25 -
2 Analýza státního rozpočtu ČR	- 25 -
2.1 Analýza státního rozpočtu v roce 2003	- 25 -
2.1.1 Ekonomický vývoj	- 25 -
2.1.2 Analýza příjmů	- 26 -
2.1.3 Analýza výdajů	- 27 -
2.1.4 Celkové hodnocení včetně dluhu	- 28 -
2.2 Analýza státního rozpočtu v roce 2004	- 29 -
2.2.1 Ekonomický vývoj	- 29 -
2.2.2 Analýza příjmů	- 30 -
2.2.3 Analýza výdajů	- 31 -
2.2.4 Celkové hodnocení včetně dluhu	- 32 -
2.3 Analýza státního rozpočtu v roce 2005	- 33 -
2.3.1 Ekonomický vývoj	- 33 -
2.3.2 Analýza příjmů	- 34 -
2.3.3 Analýza výdajů	- 35 -
2.3.4 Celkové hodnocení včetně dluhu	- 36 -
2.4 Analýza státního rozpočtu v roce 2006	- 37 -

2.4.1	Ekonomický vývoj	- 37 -
2.4.2	Analýza příjmů	- 38 -
2.4.3	Analýza výdajů	- 39 -
2.4.4	Celkové hodnocení včetně dluhu	- 40 -
2.5	Analýza státního rozpočtu v roce 2007	- 41 -
2.5.1	Ekonomický vývoj	- 41 -
2.5.2	Analýza příjmů	- 42 -
2.5.3	Analýza výdajů	- 43 -
2.5.4	Celkové hodnocení včetně dluhu	- 44 -
2.6	Souhrnná analýza státního rozpočtu v letech 2003 – 2007	- 45 -
2.6.1	Souhrnné hodnocení příjmů	- 45 -
2.6.2	Souhrnné hodnocení výdajů	- 46 -
2.6.3	Celkové hodnocení včetně dluhu	- 49 -
3	Analýza hospodaření vybraných ministerstev v letech 2005 - 2007	- 51 -
3.1	Analýza hospodaření vybraných ministerstev v roce 2005	- 51 -
3.2	Analýza hospodaření vybraných ministerstev v roce 2006	- 53 -
3.3	Analýza hospodaření vybraných ministerstev v roce 2007	- 55 -
3.4	Souhrnná analýza hospodaření vybraných ministerstev v letech 2005 – 2007	- 56 -
4	Analýza rozpočtů Evropské unie v letech 2005-2007	- 58 -
4.1	Analýza rozpočtu EU v roce 2005	- 58 -
4.2	Analýza rozpočtu EU v roce 2006	- 58 -
4.3	Analýza rozpočtu EU v roce 2007	- 59 -
4.4	Souhrnná analýza rozpočtu EU v letech 2005 – 2007	- 59 -
5	Souhrnná komparace rozpočtu EU s rozpočtem ČR v letech 2005 - 2007	- 60 -
	Závěr	- 63 -
	Seznam použité literatury	- 65 -
	Seznam použitých zkratek	- 67 -
	Seznam tabulek	- 68 -
	Seznam Grafů	- 69 -
	Seznam příloh	- 69 -

Úvod

Problematika hodnocení výsledků ekonomiky státu se objektivně dá sledovat ve státním rozpočtu. Tato skutečnost je důležitá z několika různých hledisek. V podstatě jde o plán příjmů a výdajů, které se bude Vláda České republiky snažit v průběhu rozpočtového roku co nejlépe dodržet. Je příhodné, aby se konečné stavy, které se zachycují ve státním závěrečném účtu od těchto hodnot příliš nelišily. Jak ovšem víme, příjmy i výdaje plánovaného státního rozpočtu jsou v průběhu roku upravované podle celkové situace ve státě.

Pro sledování hospodaření státu je důležité sledovat příjmy a výdaje státního rozpočtu v letech 2003 – 2007 a provést jejich analýzu, abychom dokázali v rámci nepřesnosti získat číselná data. Zde je důležité sledovat, které příjmy a nebo výdaje rostou a proč. Totéž se týká i výdajů, kde je nutné tuto analýzu provést maximálně podrobně a následně zhodnotit celkový státní dluh a jeho vývoj za sledované období. Hodnocení výdajů státního rozpočtu bude sledováno pomocí ukazatele elasticity výdajů k hrubému domácímu produktu.

Další část problematiky diplomové práce je zaměřena na analýzu hospodaření pěti silových ministerstev České republiky, která mají v posledních letech nejvyšší výdaje. Pro analýzu bylo vybráno pět ministerstev, a to: Ministerstvo financí ČR, Ministerstvo obrany ČR, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo vnitra ČR, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR.

Cílem této diplomové práce je provedení komparace rozpočtu Evropské unie s rozpočtem České republiky. Téma Evropské unie je neustále aktuální a od roku 2004 je i Česká republika jejím členem, tak bychom mohli provést objektivní srovnání. K provedení komparace je nutné převést rozpočty do jednotných měn, kde bude zvolena nadnárodní měnová jednotka, tj. euro, a poté získání indexových hodnot, které je možné vzájemně komparovat. Věřím, že se mi povede tyto údaje dostatečně rozebrat a zhodnotit.

Obecná část

V této části diplomové práce bude vymezeno, co je státní rozpočet, do které části rozpočtů jej zařazujeme, k čemu slouží a jaký je jeho obsah. Dále jsou uvedena některá specifika rozpočtu Evropské unie, u nichž bude v další části provedena komparace.

1 Charakteristiky státního rozpočtu České republiky a rozpočtu Evropské unie

1.1 Charakteristika rozpočtové soustavy¹

Rozsah rozpočtové soustavy, která v každém státě tvoří nedílnou součást finančního makrosystému, je závislý na politickém a územním uspořádání státu, na velikosti veřejného sektoru a na tradicích dané země.

Rozpočtovou soustavou rozumíme soustavu veřejných rozpočtů (včetně rozpočtových vztahů fungujících uvnitř této soustavy) a institucí, které zabezpečují tvorbu, rozdělování, užití a kontrolu toků jednotlivých okruhů finančních prostředků v rámci této soustavy.

1.2 Státní rozpočet

Soustava veřejných rozpočtů v České republice je tvořena rozpočty centrální vlády a rozpočty místními. Mezi rozpočty centrální vlády patří státní rozpočet, včetně Národního fondu (předstrukturální a strukturální fondy Evropské unie) a Fondu privatizace (právní nástupce po zaniklém Fondu národního majetku), šest státních fondů, privatizační fondy a zdravotní pojišťovny. Místní rozpočty tvoří rozpočty krajů a rozpočty obcí.

1.2.1 Charakteristika státního rozpočtu

Státní rozpočet představuje finanční vztahy, které zabezpečují financování rozhodujících funkcí státu v rozpočtovém roce. Obsahuje očekávané příjmy a odhadované výdaje v rozpočtovém roce. Je možné jej definovat z několika různých hledisek, z nichž vyplývá, že státní rozpočet je:

- a) nejdůležitější nástroj fiskální politiky státu a vlády,
- b) důležitá právní norma,

¹ HAMERNIKOVA, B., Maaytová, A., *Veřejné finance*. Praha: ASPI 2007

- c) centralizovaný peněžní fond,
- d) nejdůležitější rozpočet v soustavě veřejných rozpočtů,
- e) ústřední bilancí.²

Všechny příjmy a výdaje státního rozpočtu se realizují na jednom účtu u České národní banky. Jde o clearingový účet tzv. Státní pokladny.

Ekonomika státu by se měla vyznačovat vyrovnaností státního rozpočtu. Při sestavování státního rozpočtu má Vláda České republiky tři možnosti, jak rozpočet sestavit. Jsou to: vyrovnaný rozpočet, přebytkový rozpočet a schodkový rozpočet.³

Optimální z těchto možností je vyrovnaný rozpočet, kde se příjmy rovnají výdajům a je vše v pořádku. Další vhodnou variantou je sestavení přebytkového rozpočtu. Nejméně vhodné je sestavit rozpočet schodkový neboli deficitní. Rozpočet může být navržen všemi třemi možnými způsoby, ale teprve státní závěrečný účet ukáže, zda se podařilo plnit navržený státní rozpočet.

1.2.2 Rozpočtová skladba

Představuje jednotné povinné třídění peněžních operací veřejných rozpočtů, tj. státního rozpočtu, rozpočtu organizačních složek státu a jejich rezervních fondů, rozpočtů státních fondů, pohybů na účtech státních finančních aktiv, rozpočtů obcí, krajů a dobrovolných svazků obcí s výjimkou jejich některých fondů. Rozpočtovou skladbou se neřídí zdravotní pojišťovny, Pozemkový fond, Národní fond a příspěvkové organizace. Rozpočtovou skladbu stanoví ministerstvo financí vyhláškou.

Rozpočtová skladba je postavena na těchto základních pilířích:

- jednotnost pro všechny peněžní operace veřejných rozpočtů,
- peněžní princip zaznamenávání operací,
- možnost konsolidace, tj. kumulace jednotlivých veřejných rozpočtů bez dvojího načítání,
- čtyři hlediska třídění: odpovědnostní, druhové, odvětvové, konsolidační.⁴

² PEKOVÁ, J., PILNÝ, J. *Veřejná správa a finance*. Praha: ASPI Publishing 2002

³ PILNÝ, J., *Veřejné finance*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2007

⁴ KUMŠT, J., *Rozpočtová skladba v roce 2001 a 111 praktických příkladů: publikace pro pracovníky orgánů státní správy, obcí, krajů a jejich organizačních složek*. Pragoeduca, Praha 2001

1.2.3 Rozpočtový proces

Při tvorbě státního rozpočtu má rozpočtový proces zcela zvláštní charakter. Při tvorbě a schvalování se musí dodržovat určitý postup, který se člení do několika hlavních etap. Jsou to tyto etapy:⁵

Získání dat:

Pro správné sestavení rozpočtu musíme předem nashromáždit údaje z předchozích let, z kterých budeme vycházet při tvorbě rozpočtu.

Sestavení návrhu rozpočtu:

Na základě odvětvových ministerstev, ústředních úřadů a dalších složek, sestaví Ministerstvo financí návrh státního rozpočtu.

Projednávání schvalování rozpočtu v zákonodárných orgánech:

Po doručení vládního návrhu zákona o státním rozpočtu začne Poslanecká sněmovna projednávat návrh státního rozpočtu na veřejné schůzi. Proces schvalování státního rozpočtu ve Sněmovně má zpravidla tři etapy – první, druhé a třetí čtení.

Realizace rozpočtu:

Za realizaci rozpočtu zodpovídají příslušné státní instituce, kterým byly finanční prostředky přiděleny. Za zajištění příjmové části rozpočtu zodpovídá Ministerstvo financí, které k tomu využívá své orgány a za realizaci výdajů představitelé příslušných resortů.

Kontrola rozpočtu:

Kontrolu plnění státního rozpočtu zajišťuje Ministerstvo financí a Nejvyšší kontrolní úřad. Právo kontroly má zároveň vláda a zákonodárné orgány. V průběhu roku, vždy po uplynutí 1. pololetí, se sestavuje a veřejně publikuje „zpráva o plnění státního rozpočtu za 1. pololetí“. Po ukončení kalendářního roku sestaví Ministerstvo financí státní závěrečný účet, který je předložen k projednání a schválení Parlamentem.

Správci kapitol jsou povinni předkládat údaje pro průběžné hodnocení plnění státního rozpočtu. Prostředky státního rozpočtu by měly být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce a to k účelům, na které byly určeny zákonem o státním rozpočtu.

⁵ MARKOVÁ, H. *Rozpočtové právo*. Praha: C. H. BECK, 2001

1.2.4 Příjmy státního rozpočtu⁶

Příjmy státního rozpočtu se člení podle kapitol, tj. odpovědnostní třídění rozpočtové skladby. Příjmy státního rozpočtu tvoří příjmy běžné, které jsou určeny především k financování běžných výdajů. Dále jsou to příjmy kapitálové – příjmy z prodeje zásob, půdy, koncesí a fixních prostředků, kapitálové transfery z nevládních zdrojů.

Daňové příjmy zahrnují daně a cla – povinné platby, které musí poplatník odvést do státního rozpočtu. Parafiskální příjmy jsou dávky, poplatky a daně, které se vybírají sice na základě zákona, ale jejich výnos neplyne přímo do veřejných rozpočtů, ale různým veřejným a poloveřejným orgánům a korporacím na krytí jejich výdajů. Mají tudíž účelové zaměření a tvoří paralelní oblast veřejných příjmů.

Podle zákona o státním rozpočtu příjmy státního rozpočtu tvoří:

- výnosy daní včetně příslušenství (např. penále, úroky a pokuty související s platbami),
- správní a soudní poplatky,
- pojistné a sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti,
- cla a celní poplatky,
- odvod zbývajícího zisku ČNB,
- sankce za porušení rozpočtové kázně a výnos z pokut,
- příjmy z činnosti organizačních složek státu a odvody příspěvkových organizací,
- příjmy z prodeje a pronájmu majetku ČR,
- úhrady spojené s realizací státních záruk,
- splátky návratných finančních výpomocí,
- peněžité dary poskytnuté OSS,
- prostředky získané od Národního fondu,
- další příjmy stanovené zvláštním právním předpisem.

⁶ HAMERNÍKOVÁ, B., MAAJTOVÁ, A., *Veřejné finance*. ASPI 2007

1.2.5 Výdaje státního rozpočtu⁷

Prostřednictvím výdajů státního rozpočtu se nenávratným způsobem přerozděluje v ČR více než 40 % hrubého domácího produktu. Rozhodující část výdajů jsou běžné výdaje, a to zejména transfery. Kapitálové výdaje SR jsou velmi malé a jsou vynakládány v posledních letech především koncem roku. V případě transferů to komplikuje jejich použití u příjemců a snižuje efektivnost těchto výdajů.

Ze státního rozpočtu se vydávají peněžní prostředky na:

- vládní nákupy – nákup zboží a služeb pro zajištění veřejných statků státem,
- transfery na financování běžných i kapitálových potřeb veřejnoprávních neziskových organizací (např. vysoké školy),
- transfery pro obyvatelstvo – např. výplata starobních důchodů,
- dotace na výrobu některých výrobků pro domácnosti (např. v ČR cen energií),
- dotace na krytí ztráty státních podniků – např. Česká konsolidační agentura,
- dotace do rozpočtů územní samosprávy – tj. rozpočtů obcí a krajů,
- dotace do mimorozpočtových fondů – např. do rozpočtu zdravotních pojišťoven.

1.2.6 Struktura příjmů a výdajů státního rozpočtu

Příjmy a výdaje státního rozpočtu se člení na kapitoly (např. 15 kapitol ministerstev, 11 kapitol ústředních orgánů a dalších 15 kapitol tvoří např. Kancelář prezidenta republiky, Všeobecná pokladní správa atd.), které vyjadřují okruh působnosti a odpovědnosti ústředních orgánů státní správy a dalších organizačních složek státu. Příjmy a výdaje, jež mají specifický charakter a nepatří do okruhu působnosti určitého správce kapitoly, jsou zařazeny do kapitoly Všeobecná pokladní správa, jejíž součástí je i vládní rozpočtová rezerva. Správcem této kapitoly je Ministerstvo financí. Podrobnou strukturu příjmů a výdajů státního rozpočtu stanoví § 6 a 7 zákona č. 218/2000 Sb.

Obvyklá a základní struktura příjmů a výdajů státního rozpočtu České republiky je uváděna v následující tabulce.

⁷ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru 2. přepracované vydání*. ASPI: 2005

Tabulka 1.1: Obvyklá struktura příjmů a výdajů SR

PŘÍJMY	VÝDAJE
Běžné (neinvestiční)	Běžné (neinvestiční)
1. Daňové příjmy	1. Alokační výdaje
- výnosy ze svěřených daní	- mzdy, platy a povinné pojištění
- výnosy ze sdílených daní (daň z příjmů, DPH)	- materiálové náklady
- správní a soudní poplatky	- energie aj.
- výnosy z cel a celních poplatků	2. Nedistribuční výdaje
- pojistné na sociální zabezpečení	▪ transfery – dotace: účelové neúčelové
2. Nedaňové příjmy	- OSPO, podnikům, občanským sdružením
- příjmy od OSS a PO	- pověřeným obcím a KÚ
- příjmy z pronájmu majetku	- mimorozpočtovým fondům
- odvody od ČNB	- na sociální dávky
- přijaté úroky	- placené úroky
- přijaté sankce za porušení rozpoč. kázně	- platby do zahraničí
- úhrady spojené s realizací státních záruk	- ostatní
- ostatní	
Kapitálové (investiční)	Kapitálové (investiční)
- z prodeje majetku	- nákup hmotného a nehmotného majetku
- z prodeje akcií a majetkových podílů	- nákup cenných papírů
- příjmy z emisí obligací	- poskytnuté investiční účelové dotace
- splátky návratných finančních výpomocí	- investiční půjčky
- výnosy z majetkových účastí státu	- splátky úvěrů
Ostatní	Ostatní

Zdroj: Pilný, J. VEŘEJNĚ FINANCE. Pardubice. Univerzita Pardubice, 2007

1.3 Deficit státního rozpočtu a ekonomický vývoj⁸

1.3.1 Vztah daní, výdajů a deficitu státního rozpočtu

Pokud vláda sníží daně a nezmění výdaje, nevyhnutelně se zvýší deficit, např. část změn, které se odehrály v 90. letech je možné připsat vlivu nižších daní, část je důsledkem zvýšení deficitu, přesné rozlišení těchto efektů je ovšem velmi obtížné. Jestliže vláda zvýší své výdaje a ponechá přitom nezměněné daně, musí opět dojít ke zvýšení deficitu. Zvýšení výdajů doprovázené přiměřeným zvýšením daní se označuje jako zvýšení výdajů při vyrovnaném rozpočtu.

Dle Roberta Barrova z Harvardovy univerzity lze uplatnit následující tvrzení. Jestli se nezmění úroveň vládních výdajů, pak snížení daní znamená zvýšení vládního dluhu. Toto zvýšení znamená, že někdy v budoucnosti budou muset být daně opět zvýšeny.

⁸ STIGLITZ J. E., *Economics of the Public Sector*. W. W. Bortin and Copany 1997

1.3.2 Vztah deficitu a investic

Úspory mohou být použity na dva hlavní účely: financovat investice nebo financovat vládní deficit. Rozdíl mezi úsporami a investicemi se v rovnovážné situaci rovná velikosti deficitu. Jestliže se deficit zvyšuje, souhrnná poptávka vlády a soukromých investorů po půjčkách se zvýší, a úroková míra se tedy musí také zvýšit (nebereme v potaz možnost financovat deficit zahraničními úsporami). Vyšší úrokové míry mají za následek odrazení od investic. Úroková míra se nezvýší jen v tom případě, kdy se při zvýšení deficitu zároveň zvýší i úspory. Pokud připustíme, že deficit může úspory zvýšit, nepůjde pravděpodobně o zvýšení v poměru jedna ku jedné.

1.3.3 Deficity v otevřené ekonomice

Deficit v malé otevřené ekonomice nemá žádný vliv na úroveň úroků ve světě. Při konstantní úrokové míře se nezmění celková úroveň investic ani úspor. Jediným následkem deficitu je zvýšení zahraniční zadluženosti. Deficit financovaný ze zahraničí nemá žádný vliv na úroveň investic, a tedy ani na tempo růstu hrubého domácího produktu. Země ovšem musí větší část své produkce používat na splácení dluhu.

1.3.4 Financování rozpočtového schodku⁹

Rozpočtový schodek je pro politiky přitažlivým nástrojem umožňujícím zvyšovat státní výdaje bez zvyšování daní. Stát může krýt své výdaje jen dvěma způsoby: daněmi nebo půjčkami. Pokud nepokryje své výdaje daněmi, vznikne rozpočtový schodek, který musí být financován půjčkami. Stát si vypůjčuje prostřednictvím vkladních dluhopisů, které může nakupovat centrální banka nebo soukromé osoby. Pokud státní dluhopisy koupí centrální banka, dochází k růstu peněžní zásoby v zemi a naopak u soukromých osob k poklesu.

Jestliže centrální banka nakupuje vládní dluhopisy, znamená to, že stát tiskne peníze a v podobě státních výdajů je pošle do ekonomiky. Politikové mají sklon ke schodkovým státním rozpočtům. Jestliže vlády mohou rozpočtové schodky krýt půjčkami od centrální banky, důsledkem bude růst peněžní zásoby v zemi a tedy inflace.

⁹ HOLMAN, R., *Ekonomie. 3. aktualizované vydání*. Praha: C. H. BECK, 2002

1.3.5 Strukturální a cyklický schodek státního rozpočtu

Strukturální schodek je schodek při potenciálním produktu. Příčinou strukturálních schodků je politické rozhodnutí (vlády a parlamentu) mít vyšší státní výdaje než státní příjmy.

Cyklický schodek vzniká, když HDP poklesne pod potenciální produkt. Příčinou cyklického schodku je výpadek daní a dalších příjmů, k němuž dochází v důsledku hospodářského poklesu.

Příčiny strukturálního schodku jsou politické, příčiny cyklického naopak ryze ekonomické. V praxi je ovšem obtížné přesně odlišit strukturální schodek od cyklického, protože je obtížné odhadnout, jak velký je vlastně potenciální produkt a na kolik se od něho skutečný HDP vzdaluje.

1.4 Rozpočet Evropské unie¹⁰

Evropská unie hospodaří vlastním rozpočtem, jenž je hlavním nástrojem k financování integračních aktivit v rámci EU. Částku, kterou lze na každou činnost čerpat, stanoví roční rozpočet. Vlastní zdroje ke krytí výdajů má Evropské společenství již od roku 1970. Rozpočet EU je každý rok navrhován Evropskou komisí a schvalován tzv. rozpočtovou autoritou, kterou tvoří Rada Evropské unie a Evropský parlament. Oproti rozpočtům jiných zemí, musí být rozpočet EU sestavován vždy jako vyrovnaný, příjmy se musí rovnat výdajům, přičemž roční výdaje nesmí přesáhnout stropy dané víceletým finančním rámcem pro jednotlivé roky a nesmí překonat limit vlastních zdrojů stanovený na 1,24 % HND EU.

1.4.1 Charakteristika rozpočtu EU¹¹

Rozpočet EU slouží k financování politik Evropské unie a k finančnímu zajištění fungování Unie. Nejen charakterem, ale také velikostí se výrazně liší od rozpočtů národních států, ať již jde o útvary unitární či federálního státně správního uspořádání. Velikost rozpočtu EU vyjádřeného jako podíl na hrubém národním produktu je od roku 2002 omezena stropem.

Provedeme-li srovnání rozpočtu EU a federálního rozpočtu USA, zjistíme, že objem prostředků spravovaných rozpočtem EU je vzhledem k jejímu ekonomickému

¹⁰ Evropská unie v ČR [online]. *Rozpočet EU*. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/budget/index_cs.htm

¹¹ König, P., Lacina, L. a kol., *Rozpočet a politiky Evropské unie*. Praha: C. H. BECK, 2004

potencionálu v počtu obyvatel a rozložení území velice malý. Z toho vyplývá, že Evropská unie svojí činností i financemi většinou jen doplňuje aktivity členských států. Rozpočtová náročnost je poté menší, než kdyby byly všechny politiky přeneseny na nadnárodní úroveň.

Srovnání s federálním rozpočtem USA ukazuje, že evropský rozpočet není konstruován jako federální, tj. takový, který zastřešuje fungování příslušného správního uspořádání. Federálnímu rozpočtu neodpovídá nejen charakter výdajů rozpočtu EU, ale ani jeho příjmová strana. Evropský rozpočet je totiž z naprosté většiny stále financován definičně příspěvkovými příjmy, případně příjmy fakticky příspěvkovými. Skutečné daňové příjmy, které spolu se sociálním a důchodovým pojištěním obvykle naplňují centrální rozpočty, rozpočtu Evropské unie chybí. Výjimkou jsou pouze cla a zemědělské dávky vybírané na vnějších hranicích Unie.

1.4.2 Princip subsidiarity a princip proporcionality

V uplatňování principu subsidiarity a proporcionality můžeme nalézt odpověď na otázky týkající se úrovně, na níž se má provádět jakákoliv činnost.

Amsterodamská smlouva objasňuje princip subsidiarity následovně: Společenství jedná v mezích pravomocí svěřených mu touto smlouvou a cílů v ní stanovených. V oblastech, které nespádají do jeho výlučné působnosti vyvíjí Společenství činnost v souladu se zásadou subsidiarity jen tehdy a potud, pokud cíle navrhované činnosti nemohou být uspokojivě dosaženy členskými státy a mohou být z důvodů rozsahu či účinků navrhované činnosti lépe dosaženy Společenstvím.¹²

Dodržování principu proporcionality zajišťuje, že „činnost Společenství nepřekročí rámec toho, co je nezbytné pro dosažení cílů této smlouvy“. Míra přenesení činností na nadnárodní úroveň může být v Unii vyzorována na základě rozdělení politik na společné, sdílené a doplňující. Důležité je, si uvědomit skutečnost, že rozdělení pravomocí a zodpovědnosti mezi správní úrovně v Unii se neřídí jen ryze ekonomickými předpoklady a teoriemi. Často jde o výsledek složitých politických jednání ovlivněných citlivostí některých témat z pohledu národních vlád a v mnohém svazující snahou o dosažení všeobecné shody.

¹² Evropská komise: *Amsterodamská smlouva*. [online] c1997a. http://www.evropska-unie.cz/download/cz/oficialni_dokumenty/Smlouvy_EU/Amsterodamska_smlouva.pdf.

1.4.3 Schvalování rozpočtu EU

Evropský rozpočet sestavují tři hlavní instituce EU. Nejčastěji v dubnu přichází Evropská komise s návrhem rozpočtu, který předkládá Radě ministrů financí (ECOFIN). Tato Rada může do rozpočtu vnést změny a poté jej předá k projednání Evropskému parlamentu, který může návrh přijmout, odmítnout jako celek a nebo navrhnout změny.

Po podepsání rozpočtu předsedou Evropského parlamentu, je rozpočet přijat. Následnou správu provádí Komise, kontrola rozpočtového hospodaření je rozdělena mezi Evropský parlament a Evropský účetní dvůr.

1.4.4 Struktura rozpočtu EU

Hlavní část příjmů rozpočtu EU tvoří vlastní zdroje ES, které jsou doplněné dalšími zdroji. Celkové výdaje zahrnují výdaje všech evropských institucí, kde největší část zaujímají výdaje Komise. Podrobnější přehled příjmů a výdajů rozpočtu uvádí následující tabulka.

Tabulka 1. 2: Struktura příjmů a výdajů rozpočtu EU

PŘÍJMY	VÝDAJE
Vlastní zdroje	Běžné (neinvestiční)
1. tradiční vlastní zdroje	1. společná zemědělská politika
- cla z obchodu se třetími zeměmi vybraná podle společného celního tarifu	- zemědělský sektor
- dávky (cla) uvalené na dovoz zemědělských produktů	- přímé platby zemědělcům a opatření na zemědělských trzích
- dávky uvalené na cukr a izoglukózu	- podpora rozvoje venkova
2. zdroj z DPH podle jednotné sazby	2. strukturální opatření
3. zdroj založený na HND členských států	- Evropský fond regionálního rozvoje
Další zdroje	- Evropský sociální fond
- přebytky z předcházejícího roku	- Fond soudržnosti
- příjmy z administrativních operací institucí	3. výdaje na posílení konkurenceschopnosti EU
- úroky z opožděných splátek	4. spolupráce se třetími zeměmi
- sankce, apod.	5. občanství, svoboda, bezpečnost a právo

Zdroj: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/budget/index_cs.htm, 2008

1.4.5 Klasifikace výdajů rozpočtu EU

Z hlediska pravomocí rozpočtových autorit, a tedy rozpočtové procedury, je důležité rozdělení rozpočtových výdajů na povinné a nepovinné. O konečné podobě povinných výdajů rozhoduje Rada, u nepovinných je to Parlament. Instituce EU považují za povinné takové výdaje, které musí být rozpočtovými autoritami do rozpočtu zaneseny na základě právních závazků vyplývajících ze Smluv nebo na základě právních aktů plynoucích ze Smluv. Předběžná osnova rozpočtu má obsahovat návrh na klasifikaci nových položek výdajů rozpočtu a položek se změněným právním základem. Pokud se instituce neshodnou na klasifikaci předložené v předběžném návrhu rozpočtu, Evropský parlament a Rada přehodnocují položky podle přílohy IV Meziinstitucionální dohody z roku 1999.¹³

1.4.6 Finanční perspektiva rozpočtu EU

Od roku 1988 jsou každoroční rozpočty EU sestavovány v rámci tzv. finančních perspektiv, kterými jsou víceleté finanční rámce. První finanční rámec byl pětiletý a pokrýval období 1988 až 1992. Po něm následovaly dva sedmileté rámce a to 1993 – 1999 a 2000 – 2006. Meziinstitucionální dohoda z roku 1999 označuje finanční perspektivu jako nosnou konstrukci meziinstitucionální rozpočtové disciplíny. Má zajistit, aby se ve střednědobém výhledu výdaje Evropské unie vyvíjely podle stanovené metodiky a v rámci platných limitů vlastních zdrojů. Nicméně strop sedmé výdajové Hlavy rozpočtu patřící Předvstupní pomoci je ze své podstaty jen indikativní a rozpočtové autority mohou její rozčlenění změnit. Finanční perspektiva specifikuje pro každý rok a pro každou rozpočtovou Hlavu a její další členění přidělů na závazky. Souhrnné výdaje každého roku jsou zaznamenány také ve formě přidělů na platby. Údaje ve finančních perspektivách bývají vyjádřeny v cenách roku uzavření příslušné Meziinstitucionální dohody. Výjimkou jsou jen měnové rezervy uváděné v běžných cenách. Podle nejaktuálnějších ekonomických údajů a předpovědí vývoje hrubého národního důchodu a cenové hladiny činí Komise každý rok technické úpravy směrem k rozpočtu následujícího roku. Hodnoty stropů pro přiděly na závazky i přiděly na platby jsou s výjimkou měnových rezerv přehodnoceny

¹³ Evropská komise: *Interinstitutional agreement of 6 May 1999 between the European Parliament, the Council and the Commission on budgetary discipline and improvement of the budgetary procedure*. [online]. http://www.europa.eu.int/comm/budget/pdf/financialfrwk/aii1999/ai_ien.pdf.

podle cen roku n+1. Tímto jsou získány hodnoty přístupných výdajových limitů vyhovujících stropu vlastních zdrojů.¹⁴

Technická úprava stropu první výdajové rozpočtové Hlavy, Zemědělství, je založena na každoročním dvouprocentním deflátoru. Technická úprava stropu rozpočtové Hlavy a Strukturální operace je založena na každoroční dvouprocentní indexaci vymezené nařízením pro oblast strukturálních fondů. Žádné technické úpravy nesmí být činěny v průběhu příslušného finančního roku, ani ex-post v průběhu následujících let. V případě nepředvídatelných okolností může být finanční perspektiva v rámci platného stropu vlastních zdrojů upraveny na návrh Komise. S výjimkou Hlavy 2 mohou instituce zvážit kompenzaci zvýšení stropů jedné Hlavy snížením stropu Hlavy jiné.¹⁵

Jakákoliv úprava povinných výdajů finanční perspektivy nesmí vést ke snížení prostředků určených na nepovinné výdaje. V případě, že by Rada a Parlament neodsouhlasily změny finanční perspektivy navržené Komisí, platí pro příslušný rok po provedení technických úprav částky předchozího roku jako stropy výdajů rozpočtu EU.

1.4.7 Rozpočtové bilance členských států¹⁶

Definicí pojmu rozpočtová bilance je několik. Dokument Agenda 2000 – Financování Evropské unie zmiňuje dva hlavní přístupy, jeden založený na definici korekce rozpočtové nerovnováhy UK, druhý na principu operativní rozpočtové bilance.

- a) Základní rysy definice rozpočtové bilance podle metody korekce rozpočtové nerovnováhy UK:
 - odvody tradičních vlastních zdrojů (zemědělských dávek a cel) jsou mezi členskými státy rozpočítány podle velikosti jejich plateb třetího a čtvrtého zdroje,
 - používá se koncept alokovaných výdajů zahrnující i administrativní výdaje,
 - neuvažují se přebytky minulých let, jen úpravy vztahující se k odvodům do rozpočtu předchozích roků,
 - rozpočtové bilance se v součtu rovnají nule.

¹⁴ Evropská komise: *Interinstitutional agreement of 6 May 1999 between the European Parliament, the Council and the Commission on budgetary discipline and improvement of the budgetary procedure*. [online]. http://www.europa.eu.int/comm/budget/pdf/financialfrwk/aii1999/ai_ien.pdf.

¹⁵ Rada EU: *Council Regulation (EC) No 1260/1999 of 21 June 1999 laying down general provisions on the Structural Funds*. [online]. Dostupné z: http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/1_16119990626en000100042.pdf.

¹⁶ Evropská komise: *Agenda 2000. Financing the European Union. Commission Report on the Operation of the Own Resources System*. Supplement 2/98 to the Bulletin of the European Union. Luxembourg: Office for official Publications of the European Communities, 1998a

b) Metoda operativní rozpočtové bilance se od výše zmíněné odlišuje zejména v těchto bodech:

- odvody tradičních vlastních zdrojů jsou pro každý stát uvažovány v jejich skutečné výši,
- používá se koncept operativních alokovaných výdajů nezahrnujících administrativní výdaje,
- data vykazují značnou variabilitu neboť jsou uvažovány úpravy vztahující se k odvodům předchozích let i rozpočtové přebytky minulých období,
- rozpočtové bilance se v součtu nerovnjí nule.

K posuzování rozpočtových bilancí používá Komise kombinaci obou zmíněných metod. Základem je definice korekce rozpočtové nerovnováhy UK, protože ta jediná je formálně uznána dohodou z Fontainebleau z roku 1984. Tato metoda je dále doplněná o výdajovou část definice operativní rozpočtové bilance. Na Berlínském summitu v roce 1999 totiž Evropská rada rozhodla, že při hodnocení rozpočtových bilancí bude Komise používat koncept operativních alokovaných výdajů. Tato metoda je nazývána operativní definice korekce rozpočtové nerovnováhy UK.

1.4.8 Rozpočtová kontrola¹⁷

Podobně jako rozpočty národních států, i provádění rozpočtu Evropské unie, podléhá kontrole. Jde jak o kontrolu vnitřní, která je úkolem každé instituce, tak o kontrolu vnější. Ve druhém případě jsou zodpovědnými subjekty Evropský parlament a Evropský účetní dvůr (EÚD).

Vnitřní kontrola je v institucích uskutečňována na úseku controllingu, který provádí ex-post kontrolu a zjišťuje, zda byla dodržena zásada řádného finančního hospodaření. Kontrole ale podléhají i aktivity vztahující se k příjmům a výdajům společného rozpočtu prováděné na úrovni členských států. Přestože jsou to členské státy, které mají zodpovědnost za výběr a kontrolu příjmů rozpočtu EU, Komise dohlíží nad systémem boje s podvody a prostřednictvím svých úředníků uskutečňuje kontroly přímo v členských státech.

Vnější kontrolu provádí v první řadě Evropský účetní dvůr, který však nemá pravomoc uvalovat sankce za porušení rozpočtových pravidel. EÚD zpracovává

¹⁷ König, P., Lacina, L. a kol., *Rozpočet a politiky Evropské unie*. Praha: C. H. BECK, 2004

každoroční zprávu o příjmech a výdajích rozpočtu Unie, Evropského rozvojového fondu a do roku 2002 také Evropské společnosti uhlí a oceli (ESUO). Předmětem této zprávy je hlavně analýza, zda byly uvedené rozpočty v souladu se zásadou řádného finančního hospodaření. Účetní dvůr dále vydává zprávu o hodnověrnosti účtů a zákonitosti a pravidelnosti hlavních transakcí zahrnující jak příjmy vybrané od zdanitelných subjektů, tak výdaje určené konečným příjemcům. Dalším z výstupů Účetního dvora jsou speciální zprávy o nálezech provedených kontrol. Obvykle pokrývají víceletá období a zahrnují specifické oblasti managementu. S výjimkou posledně zmíněných speciálních zpráv jsou ostatní nálezy EÚD následující rok poskytovány Evropskému parlamentu, který je coby politický orgán poslední instancí kontroly provádění společného rozpočtu. Na základě doporučení Rady svým souhlasem s provedením příslušného rozpočtu vyvazuje Komisi z její zodpovědnosti za rozpočet. Po prostudování zpráv Účetního dvora a odpovědí vyžádaných od Komise, případně dalších institucí, Parlament buď udělí, odročí, nebo odmítne vydat souhlas s provedením příslušného rozpočtu.

1.4.9 Odlišnosti rozpočtu EU od národních rozpočtů

Rozdíly mezi rozpočty EU a národními rozpočty jsou shrnuty v následujících čtyřech hlavních bodech:

- velikost – národní rozpočty ve vztahu k HNP běžně dosahují 40 % a vyššího podílu na HNP. Ve srovnání s velikostí podílu rozpočtu HNP na rozpočtu EU nesměla překročit hranici 1,27 %,
- vyrovnanost – národní účty mohou být sestaveny jako deficitní, ale rozpočet EU musí být vždy vyrovnaný,
- zaměření výdajové stránky – hlavní výdaje národních rozpočtů směřují do sociální oblasti, zatímco výdaje rozpočtu EU směřují převážně na společnou zemědělskou politiku a strukturální operace,
- zdroj příjmů – společný rozpočet EU má přesně limitované a vymezené zdroje příjmů.

Vlastní část

V této části diplomové práce je provedena analýza jednotlivých státních rozpočtů České republiky v letech 2003 – 2007, kdy je za každý rok rozebírán ekonomický vývoj, příjmy a výdaje státního rozpočtu a celkové hodnocení včetně dluhu. Vše je zakončeno celkovým hodnocení za sledované období.

V další části je provedena analýza hospodaření kapitol vybraných pěti silových ministerstev (Ministerstvo financí ČR, Ministerstvo obrany ČR, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo vnitra ČR, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR). k celkovým výdajům státního rozpočtu.

Poslední část se zabývá analýzou rozpočtů Evropské unie v letech 2005 – 2007, přičemž tyto rozpočty jsou srovnávány s rozpočty České republiky pomocí indexové metody srovnání.

2 Analýza státního rozpočtu ČR

2.1 Analýza státního rozpočtu v roce 2003

2.1.1 Ekonomický vývoj¹⁸

Ekonomický růst byl v roce 2003 oproti předchozímu roku vyšší a dosáhl 2,9 %, tj. 2401,1 mld. Kč HDP v běžných cenách. Mezičtvrtletní růst sezónně očištěného HDP přitom postupně zpomaloval. Ve druhé polovině roku byla mezičtvrtletní dynamika na úrovni 0,7 %, což poukazovalo na implikaci růstu na roční bázi pod úrovní 3 % a stabilní vývoj domácí ekonomiky.

Světová ekonomika trpěla na začátku roku 2003 nejistotou, která souvisela s válkou v Iráku. Perspektivy růstu se po ukončení války, a to hlavně ve druhé polovině roku, se výrazně zlepšily.

V průběhu roku 2003 zůstával růst HDP poměrně stabilní s tendencí k mírnému zpomalení. Meziroční srovnání se ukazuje na urychlení ekonomického růstu ve 2. pololetí, vypovídací schopnost meziročního srovnání v jednotlivých čtvrtletích roku 2003 je ovšem zatížena vývojem srovnávací základny roku 2002, kterou ovlivnily dopady povodní ze srpna téhož roku.

¹⁸ Ministerstvo financí ČR [online]. *Ekonomický vývoj a veřejné rozpočty*.. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_14961.html

2.1.2 Analýza příjmů¹⁹

V porovnání s předchozími roky rozpočet příjmů na rok 2003 neobsahoval žádné mimořádné a neopakovatelné příjmy. V roce 2002 tyto příjmy činily 53,5 mld. Kč a vztahovaly se k nedaňovým a kapitálovým příjmům a přijatým dotacím. Tyto skutečnosti ovlivnily výši předpokládaných příjmů, která se tak dostala pod úroveň příjmů v roce 2002. Příjmy z daní byly v tomto roce plánovány o 27,4 mld. Kč vyšší a příjmy z pojistného na sociální zabezpečení o 16,3 mld. Kč.

V tomto roce byly provedeny i změny v rozpočtové skladně, které se týkaly daňových a nedaňových příjmů. Dosud daňové příjmy zahrnovaly správní a soudní poplatky, které se od tohoto roku rozdělily a do daňových příjmů byla zařazena položka správní poplatky a soudní poplatky byly přesunuty do nedaňových příjmů.

Příjmy byly zákonem stanoveny ve výši 684,1 mld. Kč. Ve srovnání se skutečností roku 2002 byly celkové schválené rozpočtované příjmy nižší o 20,9 mld. Kč (3,0 %). V průběhu roku došlo k několika mimořádným a nepředvídatelným skutečnostem, které si vyžádaly změnu příjmů na 686,1 mld. Kč, tj. navýšení o 2,0 mld. Kč.

Celkové skutečně získané příjmy státního rozpočtu byly ve výši 699,7 mld. Kč a převýšily tak plánovaný rozpočet o 13,6 mld. Kč, meziročně však souhrnné příjmy zaznamenaly pokles o 5,3 mld. Kč (0,8 %).

Nejdůležitější vliv na plnění rozpočtovaného objemu souhrnných příjmů mělo inkaso příjmů z daní a poplatků, které přerostlo rozpočet o 10,5 mld. Kč. Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace byly nad úroveň rozpočtu o 6,2 mld. Kč. Přestože tyto příjmy rostly, tak příjmy z pojistného na sociální zabezpečení naopak klesly o 3,2 mld. Kč.

Z celkového plánovaného objemu příjmů ve výši 684,1 mld. Kč bylo 660,95 mld. Kč plánováno na příjmy daňové a z toho 211,98 mld. Kč byly příjmy z pojistného. Na nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace tak zůstala částka 23,11 mld. Kč, tj. pouhých 3,38 %.

V tabulce je uveden upravený přehled schválených příjmů státního rozpočtu a skutečnost státního rozpočtu v roce 2003 v porovnání se státním rozpočtem předešlého roku 2002. Poslední sloupec tabulky vyjadřuje procentní podíl jednotlivých položek příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu. Celkový přehled je uveden v příloze č. 1.

¹⁹ Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet za rok 2003*. Dostupné z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/statni_zav_ucet_14960.html?year=2003

Tabulka 2.1: Příjmy státního rozpočtu za rok 2003 v mld. Kč

Státní rozpočet Ukazatel	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		% z celkových příjmů
		Schválený	Skutečnost	
Daňové příjmy	628,03	660,95	668,3	95,52
- příjmy z daní, poplatků	369,52	385,43	395,96	59,25
- pojistné na SZ	258,81	275,53	272,37	40,76
Nedaňové příjmy	47,90	20,38	23,32	3,33
Kapitálové příjmy	1,44	0,58	0,51	0,07
Přijaté dotace	27,59	2,15	7,51	1,07
Celkové	704,97	684,06	699,67	100,00

Zdroj: SZÚ a SR za rok 2002, 2003; MF ČR

2.1.3 Analýza výdajů²⁰

Pokud vyjdeme z předpovědi makroekonomických indikátorů pro rok 2003, které jsou důležité pro odhady rozpočtových čísel na straně příjmů a výdajů, počítal návrh rozpočtu s meziročním přírůstkem hrubého domácího produktu o 3,3 %, s prognózou meziroční míry inflace 2,0 % a průměrné míry nezaměstnanosti 9,9 %.

Celkové výdaje byly oproti plánovaným navýšeny o 58,8 mld. Kč. Nárůst byl ovlivněn především zvýšením mandatorních výdajů, výdajů na řešení povodňových škod a dalších. Ve schváleném rozpočtu byl podíl mandatorních výdajů na celkových výdajích ve výši 52,9 %. Celkové výdaje SR tak narostly na výši 818,1 mld. Kč

Výdaje zahrnuté ve schváleném rozpočtu byly ve srovnání s rozpočtem na rok 2002 vyšší o 58,8 mld. Kč, tj. o 8,0 %. V porovnání se skutečně dosaženými výsledky za rok 2002 byly rozpočtované výdaje vyšší o 44,7 mld. Kč, tj. o 5,9 %.

V tabulce je uveden zkrácený přehled schválených a skutečných výdajů státního rozpočtu v porovnání s předešlým rokem 2002, procentní vyjádření z celkových příjmů a elasticita výdajů vzhledem k HDP. Celkový přehled je uveden v příloze č. 2.

²⁰ Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet za rok 2003*. Dostupné z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/statni_zav_ucet_14960.html?year=2003

Tabulka 2.2: Výdaje státního rozpočtu za rok 2003 v mld. Kč

Státní rozpočet Ukazatel	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		% z výdajů	Elasti- cita
		Schválený	Skutečnost		
Běžné	700,95	741,13	751,77	92,96	1,22
- transfery veř.rozpočtům	33,60	37,14	39,67	5,28	-
- transfery obyvatelstvu	308,03	324,48	322,17	42,86	-
Kapitálové	49,73	54,22	56,94	7,04	2,37
Celkové	750,68	795,35	808,71	100,00	1,30

Zdroj: SZÚ a SR za rok 2002, 2003; MF ČR, vlastní zpracování

Graf č. 2.1 zachycuje strukturu kapitálových výdajů, z kterých je patrné, že největší podíl kapitálových výdajů byl v souladu s rozpočtem vynaložen rozpočtovým organizacím. V porovnání s předchozím rokem se ovšem významně zvýšily investiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně.

Zdroj: www.mfcr.cz

2.1.4 Celkové hodnocení včetně dluhu²¹

Zvýšení státního dluhu v roce 2003 bylo v historii České republiky nejvyšší, ale naopak úrokové sazby na domácím finančním trhu dosáhly historických minim, což příznivě ovlivnilo náklady státního dluhu.

V září roku 2003 uskutečnilo Ministerstvo financí úplné splátky zahraničních půjček na podporu platební bilance od Světové banky a od Japonské banky pro mezinárodní spolupráci, čímž získalo úspory vzhledem k relativně vysokým úrokovým sazbám. Zároveň tímto krokem odstranilo devizové riziko.

²¹ Ministerstvo financí ČR [online]. *Zpráva o řízení státního dluhu*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_14958.html

Zvyšování státního dluhu, které začalo již v roce 1997 pokračovalo i v roce 2003. Celkový státní dluh se v roce 2003 zvýšil z 395,9 mld. Kč až na 493,2 mld. Kč na konci roku, tzn., že dluh narostl o 97,3 mld. Kč a na obyvatele činí zhruba 48 299 Kč. Meziroční přírůstek se tak stal nejvyšší v období let 1993 až 2003. Po provedení srovnání s předešlým rokem se dluh zvýšil o 24,6 %, což bylo způsobeno vývojem rozpočtového hospodaření, kdy schodek státního rozpočtu za rok 2003 činil 109,1 mld. Kč.

Tržní hodnota státního dluhu (hodnota při okamžitém splacení) se v roce 2003 zvýšila ze 429,9 mld. Kč na 518,8 mld. Kč. Celkový státní dluh se zvýšil o 97,3 mld. Kč, kdy 93,2 mld. Kč činí vnitřní státní dluh a zbyváající část pokrývá vnější státní dluh.

Skladba podle držitele:

Tabulka 2.3: Skladba státního dluhu podle držitele v roce 2003

Typ držitele	Rok 2002 v mil. Kč	%	Rok 2003 v mil. Kč	%	% růst
Domácí nefinanční podniky	16 264	4,11	5 415	1,10	-66,71
Finanční instituce a korporace	279 563	70,61	351 466	71,26	25,72
Pojišťovny	72 032	18,19	89 935	18,24	24,85
Vládní sektor	3 322	0,84	6 628	1,34	99,52
Soukromé neziskové instituce	129	0,03	123	0,03	-4,65
Domácnost	205	0,05	297	0,06	44,88
Zahraniční subjekty	24 383	6,16	39 320	7,97	61,26
Celkem	395 898	100,00	493 185	100,00	24,57

Poznámka: Finanční instituce a korporace nezahrnují pojišťovací společnosti a penzijní fondy

Zdroj: www.mfcr.cz, vlastní zpracování

V průběhu roku 2003 se zvýšil podíl držby státního dluhu zahraničních subjektů a vládního sektoru. Významně poklesl podíl domácích nefinančních podniků.

2.2 Analýza státního rozpočtu v roce 2004

2.2.1 Ekonomický vývoj²²

Ekonomický růst se v roce 2004 v porovnání s rokem 2003 mírně uspíšil o 0,3 %, když dosáhl 4 %, tj. 2751,1 mld. Kč HDP v běžných cenách. Ekonomika se v tomto období pohybovala v růstové fázi ekonomického cyklu blízko svého potenciálu. Záporná produkční mezera se v průběhu roku uzavírala, protože pozorovaný růst HDP překročil růst odhadovaného potenciálního produktu.

²² Ministerstvo financí ČR [online]. *Ekonomický vývoj a veřejné rozpočty*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_17297.html?year=2004

Obnovení světové ekonomiky v roce 2004 zesílilo, růst byl ale silnější v první polovině roku. Ve druhém pololetí 2004 se tempo poněkud zpomalilo, což platí hlavně o USA, dále o Japonsku i o eurozóně.

HDP dosáhl v roce 2004 zhruba své potenciální úrovně. Zvyšování kapitálové vybavenosti prostřednictvím domácích i zahraničních investic směřuje k akceleraci potenciálního růstu a otvírá tím prostor pro rychlejší reálnou konvergenci ČR k vyspělejším zemím. Údaje národních účtů a jeho komponent byly v tomto roce ovlivněny mimořádnou revizí.

2.2.2 Analýza příjmů.²³

Státní rozpočet pro rok 2004 byl stanoven zákonem, kde byla uvedena výše odhadovaných příjmů 754,08 mld. Kč. V tomto návrhu byl ve srovnání s minulým rokem vidět především růst celkových příjmů o 70,0 mld. Kč (10,2 %).

Zvýšení se dotýkalo příjmů z daní a poplatků o 36,6 mld. Kč, nedaňových a ostatních příjmů o 16,6 mld. Kč a pojistného na sociální zabezpečení o 16,8 mld. Kč. V souvislosti se skutečně dosaženými výsledky za rok 2003 byly rozpočtované příjmy vyšší o 54,4 mld. Kč, (7,8 %).

Reálné příjmy SR byly v roce 2004 ve výši 769,2 mld. Kč a převýšily původní rozpočet o 15,1 mld. Kč. Ve srovnání s rokem 2003 vzrostly o 69,5 mld. Kč.

Plánované příjmy z daní a poplatků byly ve skutečnosti převýšeny o 2,6 mld. Kč, kde nejvyšší podíl měla hlavně daň z přidané hodnoty. Naopak spotřební daně zaznamenaly oproti plánu pokles o 1,4 mld. Kč. Stejně se zachovaly ostatní daňové příjmy, které byly ovlivněny nesplněním rozpočtu majetkových daní. Položka pojistného na sociální zabezpečení zaznamenala nárůst z původních 292,3 mld. Kč na 293,3 mld. Kč.

V tabulce č. 2.4 je uveden zkrácený přehled schválených a skutečných příjmů státního rozpočtu v porovnání s předešlým rokem 2003 a procentní vyjádření z celkových příjmů. Celkový přehled je uveden v příloze č. 3.

²³ Ministerstvo financí ČR [online] . *Státní závěrečný účet za rok 2004*. Dostupné z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/statni_zav_ucet_17298.html?year=2006

Tabulka 2.4: Příjmy státního rozpočtu za rok 2004 v mld. Kč

Státní rozpočet Ukazatel	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		% z celkových příjmů
		Schválený	Skutečný	
Daňové příjmy	668,32	714,40	718,00	93,34
- příjmy z daní a poplatků	395,96	422,08	424,69	59,15
- pojistné na SZ	272,37	292,32	293,30	40,85
Nedaňové příjmy	23,32	25,20	31,47	4,09
Kapitálové příjmy	0,51	1,19	0,95	0,12
Přijaté dotace	7,51	13,29	18,79	2,44
Celkové	699,67	754,08	769,21	100,00

Zdroj: SZÚ a SR za rok 2003, 2004; MF ČR

2.2.3 Analýza výdajů²⁴

Dle makroekonomických indikátorů pro rok 2004, jež jsou podstatné pro odhady rozpočtovaných příjmů i výdajů, počítal návrh rozpočtu s meziročním přírůstkem HDP o 2,8 %, s předpokladem meziroční míry inflace 2,6 % a průměrné míry nezaměstnanosti 10,3 %.

Celkové výdaje oproti schválenému rozpočtu na rok 2003 vzrostly na 869,05 mld. Kč o 73,7 mld. Kč (9,3 %). Nárůst byl opět ovlivněn růstem mandatorních výdajů, do nichž byl nově zahrnut odvod vlastních zdrojů do EU ve výši 16,9 mld. Kč.

Skutečná výše čerpaných výdajů státního rozpočtu byla 862,9 mld. Kč a byla pod úrovní upraveného rozpočtu o 6,9 mld. Kč (0,8 %). V porovnání s rokem 2003 byly celkové výdaje vyšší o 54,2 mld. Kč. Při meziročním růstu HDP (v běžných cenách) v roce 2004 o 7,9 % se podíl výdajů státního rozpočtu na HDP mírně snížil na 31,4 %.

Běžné výdaje byly čerpány v objemu 796,2 mld. Kč a zůstaly za upraveným rozpočtem o 6 mld. Kč, tj. o 0,7 %, při meziročním růstu o 44,4 mld. Kč, tj. o 5,9 %.

Kapitálové výdaje ve výši 66,7 mld. byly naplněny na 98,7 % upraveného rozpočtu, přičemž nečerpáno zůstalo 0,9 mld. Kč. Meziročně vzrostly o 9,8 mld. Kč.

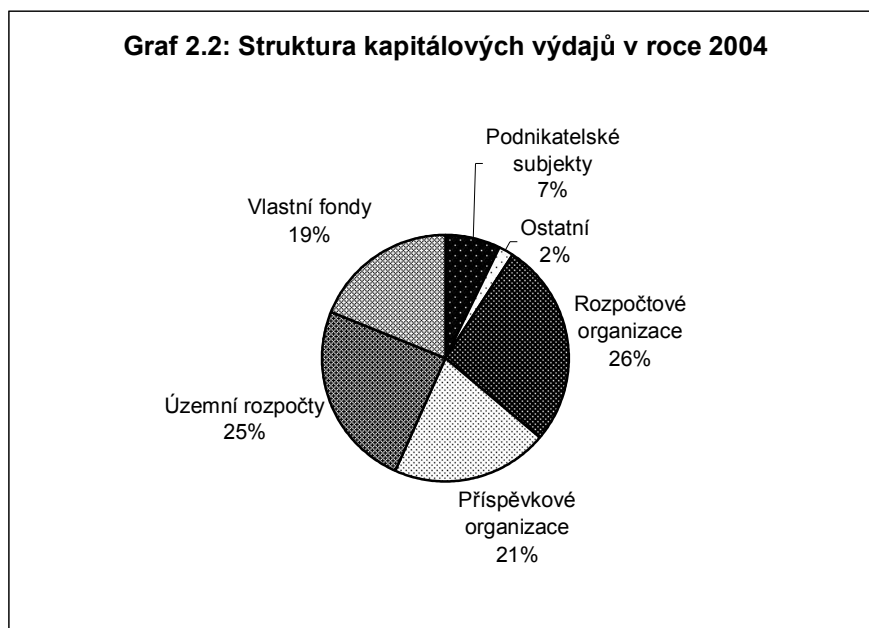
V tabulce je uveden zkrácený přehled schválených a skutečných výdajů státního rozpočtu v porovnání s předešlým rokem 2003, procentní vyjádření z celkových příjmů a elasticita výdajů vzhledem k HDP. Celkový přehled je uveden v příloze č. 4.

²⁴ Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet za rok 2004*. Dostupné z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/statni_zav_ucet_17298.html?year=2006

Tabulka 2.5: Výdaje státního rozpočtu za rok 2004 v mld. Kč

Státní rozpočet Ukazatel	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		% výdajů	Elasti- cita
		Schválený	Skutečnost		
Běžné	751,77	803,23	796,18	92,27	0,76
- transfery veř.rozpočtům	39,67	41,08	46,72	5,87	-
- transfery obyvatelstvu	322,17	332,64	332,61	41,78	-
Kapitálové	56,94	65,82	66,71	7,73	2,09
Celkové	808,71	869,05	862,89	100,00	1,16

Zdroj: SZÚ a SR za rok 2003, 2004; MF ČR, vlastní zpracování

Zdroj: www.mfcr.cz

V grafu č. 2.2 je zobrazena struktura kapitálových výdajů státního rozpočtu v roce 2004, kdy oproti roku 2003 zde přibyla položka vlastních fondů, která zaujímá 19 %. Největší podíl kapitálových výdajů čerpán organizačními složkami státu, což bylo 18,0 mld. Kč v jednotlivých měsících roku 2004. Nejvyšší čerpání kapitálových výdajů bylo jako obvykle v posledním čtvrtletí a to dokonce až v objemu 37 %.

2.2.4 Celkové hodnocení včetně dluhu²⁵

V roce 2004 státní dluh narostl o 99,7 mld. Kč, což je ještě více než v loňském roce. Celkový státní dluh tak dosáhl částky 592,9 mld. Kč, tj. na obyvatele zhruba 58 402 Kč. Ke konci roku 2003 byla stanovena dluhová strategie pro rok 2004, kterou se povedlo

²⁵ Ministerstvo financí ČR [online]. *Zpráva o řízení státního dluhu*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_17299.html?year=2004

naplnit. Hlavní roli při dosažení cílů v oblasti stabilizace refinančního a likviditního rizika hrála první emise eurobondů ČR.

Přírůstek dluhu za hodnocený rok činí 99,7 mld. Kč, tj. v porovnání s předchozím rokem nárůst o 20,2 %. Toto zvýšení bylo zapříčiněno vývojem rozpočtového hospodaření, kdy schodek státního rozpočtu činil 93,5 mld. Kč za rok 2004.

Tržní hodnota státního dluhu se v roce 2004 zvýšila z 518,8 mld. Kč na 629,8 mld. Kč, tj. růst o 21,4 %. Vnitřní státní dluh narostl o 42,7 mld. Kč a vnější o 57,0 mld. Kč.

V roce 2004 došlo k poklesu objemu státních dluhopisů na státním dluhu z 97,3 % na 96,4 %. Za příčinu se označuje čerpání půjček od Evropské investiční banky.

Skladba podle držitele:

Tabulka 2.6: Skladba státního dluhu podle držitele v roce 2004

Typ držitele	Rok 2003 v mil. Kč	%	Rok 2004 v mil. Kč	%	% růst
Domácí nefinanční podniky	5 415	1,10	5 308	0,90	-1,98
Finanční instituce a korporace	351 466	71,26	333 332	56,22	-5,16
Pojišťovny	89 935	18,24	123 985	20,91	37,86
Vládní sektor	6 628	1,34	7 682	1,30	15,90
Soukromé neziskové instituce	123	0,03	140	0,02	13,82
Domácnost	297	0,06	544	0,09	83,16
Zahraniční subjekty	39 320	7,97	121 909	20,56	210,04
Celkem	493 185	100,00	592 900	100,00	20,22

Poznámka: Finanční instituce a korporace nezahnují pojišťovací společnosti a penzijní fondy

Zdroj: www.mfcr.cz, vlastní zpracování

V průběhu roku se výrazně zvýšil podíl držby státního dluhu zahraničními subjekty, což je výsledkem první emise eurobondů, kdy většinu cenných papírů vydaných v této emise odkoupili zahraniční investoři. Naopak nám vzrostl podíl sektoru pojišťoven a sektoru domácností. U podílu sektoru finančních institucí a korporací byl zaznamenán pokles stejně jako u domácích nefinančních podniků.

2.3 Analýza státního rozpočtu v roce 2005

2.3.1 Ekonomický vývoj²⁶

Ekonomika České republiky došla v roce 2005 svého nejvyššího růstu v dějinách. Hrubý domácí produkt v reálném vyjádření vzrostl o 6 %, přičemž v běžných cenách

²⁶ Ministerstvo financí ČR [online]. *Ekonomický vývoj a veřejné rozpočty*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_28541.html?year=2005

dosáhl HDP 2931,1 mld. Kč. Můžeme tedy říci, že vstup České republiky do Evropské unie se obešel bez velkých negativních ekonomických dopadů.

Vzrůstání světové ekonomiky v roce 2005 poukázalo zmírnění v porovnání s předchozím rokem. Růst zpomalily především vysoké ceny surovin. Nejrychleji stále vzrůstají Čína, Indie a další asijské ekonomiky.

Rychlý meziroční růst HDP v průběhu roku 2005 akceleroval a ve 4. čtvrtletí dosáhl rekordní úrovně 6,9 %. V mezičtvrtletním srovnání se tempo HDP očištěného o sezónní vliv a vliv odlišného počtu pracovních dní zvyšuje již čtvrtý rok po sobě a v posledním čtvrtletí tohoto roku dosáhlo až na 1,9 %.

2.3.2 Analýza příjmů²⁷

Objem příjmů byl stanoven zákonem ve výši 824,8 mld. Kč. Ve srovnání s rozpočtem na rok 2004 byl patrný růst příjmů v roce 2005 o 70,7 mld. Kč. Největší růst zaznamenaly příjmy z daní a poplatků ve výši 39,2 mld. Kč, pojistné na sociální zabezpečení ve výši 22,4 mld. a nedaňové příjmy a ostatní příjmy vzrostly o 9,1 mld. Kč.

Tento schválený návrh státního rozpočtu neobsahoval zákon č. 1/2005 Sb., kterým se měnil zákon o rozpočtovém určení daní, který posílil příjmy krajů. Tímto posílením krajů se zkrátily daňové příjmy státního rozpočtu o 27,3 mld. Kč.

V rámci těchto provedených změn bylo hodnocení státního rozpočtu prováděno s porovnáním tzv. korigovaného rozpočtu, protože k původnímu státnímu rozpočtu by to nebylo objektivní. Korigovaný rozpočet je na straně příjmů i výdajů snížen o 19,9 mld. Kč. Pro objektivní srovnání s rokem 2004 bylo nutno korigovat i tento rozpočet.

Celkové příjmy za rok 2005 byly ve výši 866,5 mld. Kč a dosáhly meziročního srovnatelného růstu o 115,2 mld. Kč, více než bylo ve schváleném rozpočtu roku 2004.

Příjmy z daní a poplatků dosahovaly výše 460,4 mld. Kč při meziročním srovnatelném růstu o 53,6 mld. Kč. Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení nedosáhly plánované výše o 3,6 mld. Kč a meziročně narostly o 17,9 mld. Kč. Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace přesáhly rozpočet o 46,1 mld. Kč - meziroční růst o 43,6 mld. Kč.

²⁷ Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet za rok 2005*. Dostupné z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/statni_zav_ucet_28535.html?year=PRESENT

V tabulce je uveden zkrácený přehled skutečných a schválených příjmů státního rozpočtu ve srovnání s předešlým rokem 2004 a procentní vyjádření z celkových příjmů. Celkový přehled je uveden v příloze č. 5.

Tabulka 2.7: Příjmy státního rozpočtu za rok 2005 v mld. Kč

Státní rozpočet Ukazatel	Skutečnost 2004	Rozpočet 2005		% z celkových příjmů
		Schválený	Skutečnost	
Daňové příjmy	718,00	776,05	771,62	89,05
- příjmy z daní a poplatků	424,69	461,30	460,43	59,67
- pojistné na SZ	293,30	314,75	311,18	40,33
Nedaňové příjmy	31,47	18,07	26,11	3,01
Kapitálové příjmy	0,95	0,15	0,97	0,11
Přijaté dotace	18,79	30,56	67,76	7,82
Celkové	769,21	824,83	866,46	100,00

Zdroj: SZÚ a SR za rok 2004, 2005; MF ČR

2.3.3 Analýza výdajů

Dle makroekonomických indikátorů pro rok 2005, jež jsou podstatné pro odhady rozpočtovaných příjmů i výdajů, počítal návrh rozpočtu s meziročním přírůstkem HDP o 3,6 %, s prognózou meziroční míry inflace 3,3 % a průměrné míry nezaměstnanosti 10,3%. Vládními rozpočtovými prioritami se na rok 2005 stalo financování společných programů Evropské unie s ČR a výdaje na vědu, výzkum a vysoké školy.

Zákon stanovil příjmy částkou 824,8 mld. Kč, výdaje 908,4 mld. Kč a schodek 83,6 mld. Kč. Celkové rozpočtované výdaje proti roku 2004 narostly o 39,4 mld. Kč (4,5 %), běžné výdaje měly vzrůst o 34,5 mld. Kč a kapitálové o 4,4 mld. Kč.

Celkové výdaje byly čerpány ve výši 922,8 mld. Kč a oproti plánovanému státnímu rozpočtu byly vyšší o 34,3 mld. Kč a představují meziroční srovnatelný růst o 77,8 mld. Kč. Podíl celkových výdajů na HDP dosáhl 31,5 %, zatímco v roce 2004 to bylo 31,2 %.

Z toho běžné výdaje dosáhly výše 843,8 mld. Kč, tj. o 3,0 % více než bylo plánováno a kapitálové výdaje ve výši 79,0 mld. Kč, meziroční růst o 16,8 mld. Kč, tj. o 27,0 %.²⁸

V tabulce č. 2.8 je uveden zkrácený přehled schválených a skutečných výdajů státního rozpočtu v porovnání s předešlým rokem 2004, procentní vyjádření a elasticita. Celkový přehled je uveden v příloze č. 6.

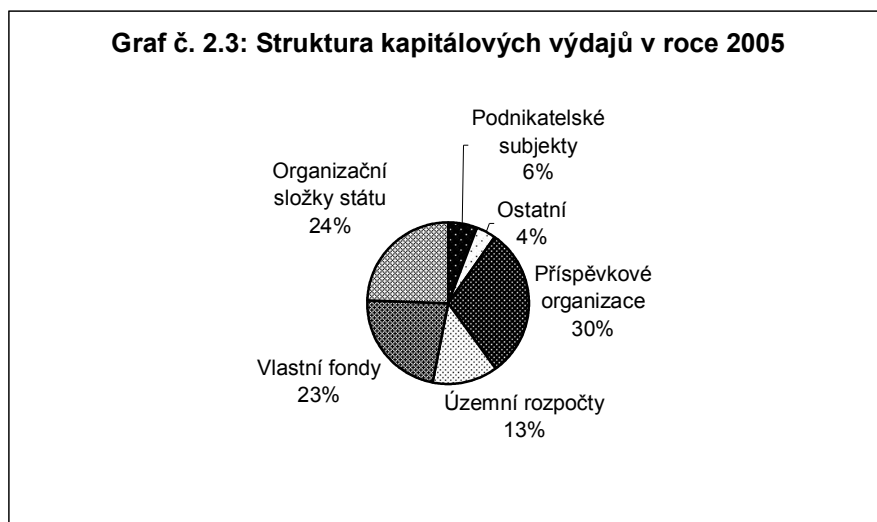
²⁸ Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet za rok 2005*. Dostupné z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/statni_zav_ucet_28535.html?year=PRESENT

Tabulka 2.8: Výdaje státního rozpočtu za rok 2005 v mld. Kč

Státní rozpočet Ukazatel	Skutečnost 2004	Rozpočet 2005		% výdajů	Elasti- cita
		Schválený	Skutečnost		
Běžné	796,18	837,69	843,80	91,44	1,01
- transfery veř.rozpočtům	46,72	59,27	55,73	6,60	-
- transfery obyvatelstvu	332,61	344,39	346,60	41,08	-
Kapitálové	66,71	70,72	79,00	8,56	2,94
Celkové	862,89	908,41	922,80	100,00	1,17

Zdroj: SZÚ a SR za rok 2004, 2005; MF ČR, vlastní zpracování

V grafu č. 2.3 je zachycena struktura kapitálových výdajů, z kterých je patrné, že největší podíl z nich zaujímají příspěvkové organizace ve výši 24,0 mld. Kč, tj. 30,4 % celkových kapitálových výdajů. Dále mezi největší čerpání patří organizační složky státu, investiční převody vlastním fondům a investiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně. Nejnižší částku dosáhly podnikatelské subjekty, kde to bylo 4,6 mld. Kč.

Zdroj: www.mfcr.cz

2.3.4 Celkové hodnocení včetně dluhu²⁹

Proces řízení státního dluhu bylo v roce 2005 řízeno dluhovou strategií státu, kde byly naplněny všechny stanovené cíle, což bylo ovlivněno hlavně díky aktivnímu tržnímu přístupu k řízení dluhového portfolia a provedení 2. emise eurobondů ČR.

Druhá emise eurobondů byla v celkovém objemu 1 mld. EUR s dobou splatnosti 15 let a kupónovou sazbou 4,125 % p. a. Emise těchto dluhopisů je zajištěna slapovými

²⁹ Ministerstvo financí ČR [online]. *Zpráva o řízení státního dluhu*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_28542.html?year=2005

operacemi proti devizovému riziku. Celkový výnos emise se včetně nákladů a zajištění předpokládá ve výši 4,25 % p. a.

Státní dluh v tomto roce narostl z 592,9 mld. Kč na 691,2 mld. Kč (na obyvatele zhruba 67 427 Kč), z čehož vyplývá přírůstek dluhu ve výši 98,3 mld. Kč. Nárůst oproti předchozímu roku tak činí 16,6 %. Nejvíce zvýšení dluhu ovlivnilo rozpočtové hospodaření, protože schodek státního rozpočtu za rok 2005 činil 56,3 mld. Kč. Dluh narost také z důvodu uhrazení ztráty České konsolidační agentury ve výši 30 mld. Kč.

Tržní hodnota státního dluhu se v roce 2005 zvýšila z 629,8 mld. Kč na začátku roku na 741,2 mld. Kč na konci toho roku, tj. o 17,7 %. Při zvýšení celkového státního dluhu se vnitřní státní dluh zvedl o 59,2 mld. Kč a vnější o 39,1 mld. Kč.

Skladba podle držitele:

Tabulka 2.9: Skladba státního dluhu podle držitele v roce 2005

Typ držitele	Rok 2004 v mil. Kč	%	Rok 2005 v mil. Kč	%	% růst
Domácí nefinanční podniky	5 308	0,90	4 839	0,70	-8,84
Finanční instituce a korporace	333 332	56,22	344 968	49,91	3,49
Pojišťovny	123 985	20,91	146 069	21,13	17,81
Vládní sektor	7 682	1,30	8 775	1,27	14,23
Soukromé neziskové instituce	140	0,02	166	0,02	18,57
Domácnost	544	0,09	1 299	0,19	138,79
Zahraniční subjekty	121 909	20,56	185 060	26,77	51,80
Celkem	592 900	100,00	691 176	100,00	16,58

Poznámka: Finanční instituce a korporace nezahrnují pojišťovací společnosti a penzijní fondy

Zdroj: www.mfcr.cz, vlastní zpracování

Během roku opět narostl podíl držby státního dluhu v rukou zahraničních subjektů, což je propojeno s druhou emisí eurobondů, které šly plně do rukou zahraničních investorů. Největší růst zaznamenaly domácnosti.

2.4 Analýza státního rozpočtu v roce 2006

2.4.1 Ekonomický vývoj³⁰

Vykázaný růst HDP již téměř po dva roky přesahuje odhady potenciálního růstu. Tento ekonomický růst je ovšem doprovázen akcelerací potenciální výkonnosti. V mezičtvrtletním srovnání tempo růstu očištěného HDP se pohyboval rovnoměrně

³⁰ Ministerstvo financí ČR [online]. *Ekonomický vývoj a veřejné rozpočty*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_32605.html?year=2006

na hranici 1,4 %. Reálný HDP v roce 2006 rostl o 6,1 % na 3 204,1 mld. Kč v běžných cenách.

Růst světové ekonomiky v roce 2006 mírně narostl. Americká ekonomika rostla přibližně stejně jako v minulém roce, tj. o 3,3 %. Oproti tomu ekonomika Evropské unie měla nejvyšší růst v posledních 6 letech. Dalšími významnými zeměmi, které přispívaly k růstu byly Čína a Indie.

Ekonomická úroveň České republiky vyjádřená pomocí HDP na obyvatele dosáhla v roce 2006 zhruba 76 % průměru EU, což znamená, že ČR patří mezi země, které svou úroveň zaostávají za průměrem EU asi o 25 %.

2.4.2 Analýza příjmů³¹

Státní rozpočet ČR pro rok 2006 byl schválen s objemem příjmů ve výši 884,4 mld. Kč a částkou výdajů ve výši 958,8 mld. z čehož vyplynul schodek státního rozpočtu ve výši 74,4 mld. Kč.

Celkové příjmy za rok 2006 dosáhly objemu 923,1 mld. Kč a naplnily tak státní rozpočet na 103,8 %. Ve srovnání s předchozím rokem tak příjmy vzrostly o 56,6 mld. Kč.

Příjmy z daní a poplatků byly ve výši 469,2 mld. Kč, kdy meziročně vzrostly o 8,8 mld. Kč, kdy hlavní podíl měly spotřební daně a inkaso daně z přidané hodnoty. Oproti tomu pokles zaznamenaly daně z příjmů právnických a fyzických osob.

Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace překročily rozpočet o 40,4 mld. Kč a dosáhly částky 120,2 mld. Kč. Tento nárůst souvisel hlavně s převodem prostředků z fondů organizačních složek státu do příjmů kapitol.

Meziroční dynamika příjmů byla pomalejší a dosáhla 6,5 %. Na tento růst měly vliv hlavně nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace, jejichž meziroční růst zaznamenal dynamiku o 26,7 %. Příjmy z daní a poplatků oproti roku 2005 vzrostly o 8,8 mld. Kč, přičemž příjmy z daní z příjmů fyzických a právnických osob klesly téměř o 8 mld. Kč. Růst také zaznamenaly příjmy z pojistného na sociální zabezpečení, veřejné zdravotní pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti o 7,2 %.

Tabulka č. 2.10 obsahuje upravený přehled schválených a skutečných příjmů státního rozpočtu v porovnání s předešlým rokem 2004 a procentní vyjádření. Celkový přehled je uveden v příloze č. 7.

³¹ Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet za rok 2006*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_32601.html?year=2006

Tabulka 2.10: Příjmy státního rozpočtu za rok 2006 v mld. Kč

Státní rozpočet Ukazatel	Skutečnost 2005	Rozpočet 2006		% z celkových příjmů
		Schválený	Skutečnost	
Daňové příjmy	771,62	809,57	802,89	86,98
- příjmy z daní a poplatků	460,43	473,25	469,19	58,44
- pojistné na SZ	311,18	336,32	333,70	41,56
Nedaňové příjmy	26,11	15,71	25,49	2,76
Kapitálové příjmy	0,97	2,17	2,34	0,25
Přijaté dotace	67,76	61,92	92,34	10,00
Celkové	866,46	889,39	923,06	100,00

Zdroj: SZÚ a SR za rok 2005, 2006; MF ČR

2.4.3 Analýza výdajů³²

Předpověď makroekonomických indikátorů pro rok 2006 byla následující: meziroční přírůstek hrubého domácího produktu o 4,4 %, prognóza meziroční míry inflace 2,5 % a průměrná míra nezaměstnanosti 7,4 %.

Výdaje státního rozpočtu na rok 2006 byly schváleny ve výši 958,8 mld. Kč. V průběhu roku došlo k významné zákonné změně, kdy objem výdajů narostl o 9,3 mld. Kč. Tyto výdaje byly určeny na dávky důchodového pojištění a byly kryty změnou stavu na účtech státních finančních aktiv.

V roce 2006 dosáhlo celkové čerpání výdajů z rozpočtu částky 1 020,6 mld. Kč, tj. o 4,9 % více než se předpokládalo. Výdaje se oproti předešlému roku zvýšily o 97,8 mld. Kč (10,6 %). Běžné výdaje státního rozpočtu se ve sledovaném roce čerpaly v částce 915,3 mld. Kč a kapitálové výdaje ve výši 105,3 mld. Kč.

V prosinci roku 2006 byla z prostředků výnosu emise dluhopisů předčasně uhrazena poslední část závazku za státní záruky České národní bance, který vznikl v souvislosti s konsolidací a stabilizací bankovního sektoru v roce 1997.

Mandatorní výdaje v roce 2006 dosáhly 523,2 mld. Kč, tj. 51,3 % celkových výdajů. Podíl čerpání celkových výdajů na HDP v běžných cenách činil 31,85 %, tj. nárůst o 0,78 % oproti roku 2005.

V tabulce č. 2.11 je uveden zkrácený přehled schválených a skutečných výdajů státního rozpočtu v porovnání s předešlým rokem 2005, procentní vyjádření a elasticita. Celkový přehled je uveden v příloze č. 8.

³² Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet za rok 2006*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_32601.html?year=2006

Tabulka 2.11: Výdaje státního rozpočtu za rok 2006 v mld. Kč

Státní rozpočet Ukazatel	Skutečnost 2005	Rozpočet 2006		% výdajů	Elasti- cita
		Schválený	Skutečnost		
Běžné	843,80	878,85	915,34	89,68	1,07
- transfery veř.rozpočtům	55,73	64,24	80,80	8,83	-
- transfery obyvatelstvu	346,60	374,11	376,03	41,08	-
Kapitálové	79,00	94,25	105,30	10,32	3,77
Celkové	922,80	973,10	1 020,64	100,00	1,32

Zdroj: SZÚ a SR za rok 2005, 2006; MF ČR, vlastní zpracování

Graf č. 2.4 zachycuje strukturu kapitálových výdajů, z kterých je patrné, že nejvíce kapitálových výdajů v roce 2006 čerpaly organizační složky státu v objemu 26,3 mld. Kč. Dále se na největších objemech čerpání podílely příspěvkové organizace, investiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně. Nižší částky čerpaly podnikatelské subjekty a investiční převody vlastním fondům.

Zdroj: www.mfcr.cz

2.4.4 Celkové hodnocení včetně dluhu³³

Růst státního dluhu ve sledovaném roce 2006 opět přesáhl svoji historickou hranici, kdy dluh činil 111,3 mld. Kč. Státní dluh se poté zvýšil na 802,5 mld. Kč ke konci sledovaného roku, tj. na obyvatele zhruba 78 010 Kč. V porovnání s předešlým rokem státní dluh narostl o 16,1 %, což bylo způsobeno rozpočtovým hospodařením a úhradou dluhu České konsolidační agentury.

³³ Ministerstvo financí ČR [online]. *Zpráva o řízení státního dluhu*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_32608.html?year=2006

Již v prvním měsíci roku 2006 vydala Česká republika své první jenové bondy v objemu 30 mld. JPY (japonská měnová jednotka) s dobou splatnosti 30 let a kupónovou sazbou 2,75 % p. a. Po přepočtu na českou měnu byla emise ve výši 6,248 mld. Kč. Tyto dluhopisy byly vydána na doručitele v nominální hodnotě 1 mil JPY a šlo o soukromé umístění dluhopisů u jednoho investora.

Tržní hodnota státního dluhu ve sledovaném roce vzrostla ze 741,2 mld. Kč na částku 844,2 mld. Kč, tj. růst o 13,9 %. Při zvýšení celkového státního dluhu se vnitřní státní dluh zvedl o 99,2 mld. Kč a vnější o 12,2 mld. Kč.

Skladba podle držitele:

Tabulka 2.12: Skladba státního dluhu podle držitele v roce 2006

Typ držitele	Rok 2005 v mil. Kč	%	Rok 2006 v mil. Kč	%	% růst
Domácí nefinanční podniky	4 839	0,70	5 039	0,63	4,13
Finanční instituce a korporace	344 968	49,91	388 226	48,38	12,54
Pojišťovny	146 069	21,13	180 388	22,48	23,50
Vládní sektor	8 775	1,27	9 938	1,24	13,25
Soukromé neziskové instituce	166	0,02	152	0,02	-8,43
Domácnost	1 299	0,19	1 687	0,21	29,87
Zahraniční subjekty	185 060	26,77	217 075	27,05	17,30
Celkem	691 176	100,00	802 505	100,00	16,11

Poznámka: Finanční instituce a korporace nezahrnují pojišťovací společnosti a penzijní fondy

Zdroj: www.mfcr.cz, vlastní zpracování

Během roku 2006 vzrostl podíl držby státního dluhu pojišťovnami a došlo i k pozvolnému růstu podílu dluhu v držení domácností a zahraničních subjektů. Nejvýrazněji vzrostl podíl domácností. Oproti tomu pokles zaznamenaly soukromé neziskové instituce.

2.5 Analýza státního rozpočtu v roce 2007

2.5.1 Ekonomický vývoj³⁴

Ekonomika České republiky v roce 2007 dosáhla podobného růstu jako v roce minulém. Ekonomická úroveň ČR měřená jako HDP na obyvatele, při přepočtu na standard kupní síly, dosáhla přibližně 81 % průměru EU27.

Již v roce 2007 můžeme pozorovat mírné zpomalení americké ekonomiky – ve srovnání s předchozím rokem o 0,6 %, což bylo způsobeno hlavně krizí na finančních

³⁴ Ministerstvo financí ČR [online]. *Ekonomický vývoj a veřejné rozpočty*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_40247.html?year=PRESENT

trzích. Globální dynamiku pomohly udržovat hlavně asijské ekonomiky. Ekonomika Evropské unie zůstala téměř stejná jako v předchozím roce.

Česká ekonomika zaznamenala již třetí rok po sobě vysoké tempo ekonomického růstu přes 6 %. Podle odhadů HDP v roce 2007 reálně vzrostl o 6,5 % na 3 558 mld. Kč v běžných cenách. Vývoj růstové dynamiky byl během roku stabilní. V prvním a druhém čtvrtletí bylo tempo růstu HDP 6,5 %, ve třetím čtvrtletí kleslo na 6,4 % a ve čtvrtém čtvrtletí vzrostlo na 6,6 %.

2.5.2 Analýza příjmů³⁵

Rozpočet na sledovaný rok 2007 podle zákona stanovil celkový objem příjmů na 949,5 mld. Kč a výdajů ve výši 1 040,8 mld. Kč, z čehož vyplynul předpokládaný schodek 91,3 mld. Kč.

Skutečné celkové příjmy dosáhly v roce 2007 objemu 1 025,9 mld. Kč, čímž naplnily státní rozpočet na 106,2 % - překročení rozpočtu o 59,9 mld. Kč - a tím dosáhly meziročního růstu o 11,1 %.

Příjmy z daní a poplatků dosáhly celkem 533,5 mld. Kč a naplnily tak své očekávání na 103,2 %. Meziroční růst příjmů z daní byl ve výši 64,3 mld. Kč (13,7 %). Největší podíl na tomto růstu měla daň z příjmů právnických osob a spotřební daň. Naopak pokles zaznamenaly nepřímé daně.

Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení byly 367,1 mld. Kč a převýšily tak plánovaný rozpočet o 12,2 mld. Kč, kdy ve srovnání s předešlým rokem vzrostly o 33,4 mld. Kč.

Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery naplnily rozpočet ve výši 125,2 mld. Kč, čímž překročily stanovený rozpočet o 31,1 mld. Kč a meziročně tak vzrostly o 5,1 mld. Kč. Toto překročení souvisí s převodem prostředků z rezervních fondů organizačních složek státu do příjmů kapitol a s převody prostředků z fondu státních záruk do příjmů kapitoly Všeobecná pokladniční správa.

V tabulce je uveden zkrácený přehled schválených a skutečných příjmů státního rozpočtu v porovnání s předešlým rokem 2006 a procentní vyjádření. Celkový přehled je uveden v příloze č. 9.

³⁵ Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet za rok 2007*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_40248.html?year=PRESENT

Tabulka 2.13: Příjmy státního rozpočtu za rok 2007 v mld. Kč

Státní rozpočet Ukazatel	Skutečnost 2006	Rozpočet 2007		% z celkových příjmů
		Schválený	Skutečnost	
Daňové příjmy	802,89	871,85	900,65	87,79
- příjmy z daní a poplatků	469,19	516,9	533,51	59,24
- pojistné na SZ	333,70	354,95	367,14	40,76
Nedaňové příjmy	25,49	13,78	23,28	2,27
Kapitálové příjmy	2,34	0,78	1,24	0,12
Přijaté dotace	92,34	63,07	100,71	9,82
Celkové	923,06	949,48	1 025,88	100,00

Zdroj: SZÚ za rok 2006, 2007; MF ČR

2.5.3 Analýza výdajů³⁶

Pro rok 2007 vycházel rozpočet z následujících makroekonomických indikátorů, které jsou hlavními východisky pro odhady rozpočtových čísel. Počítalo se s meziročním přírůstkem hrubého domácího produktu o 4,9 %, průměrné míry nezaměstnanosti ve výši 6,7 % a s předpovědí meziroční míry inflace 3 %.

Celkové výdaje státního rozpočtu na rok 2007 byly navrženy ve výši 1 040,8 mld. Kč a ve srovnání s rokem 2006 byly vyšší 82 mld. Kč. Na konci roku 2007 ovšem výdaje státního rozpočtu dosáhly výše 1 092, 3 mld. Kč a meziročně tak vzrostly o 71, 6 mld. Kč, tj. o 7 %. Podíl celkových výdajů na HDP ve srovnání s předešlým rokem klesl na 30,7 %.

Běžné výdaje státního rozpočtu v roce 2007 dosáhly objemu 976,8 mld. Kč a meziročně tak vzrostly o 61,4 mld. Kč. Běžné výdaje státní rozpočet naplnily na 102,3 %. Největší částku z běžných výdajů jako vždy tvořily sociální dávky ve výši 386,4 mld. Kč.

Kapitálové výdaje dosáhly objemu 115,5 mld. Kč a naplnily rozpočet na 112,4 %. Meziročně tak narostly o 10,2 mld. Kč a jejich podíl na celkových výdajích činil 10,6 %.

Mandatorní výdaje byly ve výši 554,4 mld. Kč a z celkového rozpočtu tak zabraly 50,8 % a ve srovnání s rokem 2006 mírně klesly. Mandatorní výdaje spolu s výdaji na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné a plnění úkolů jednotlivých kapitol státního rozpočtu dosáhly v roce 2007 částky 713,4 mld. Kč, tj. 65,3 % z celkových výdajů státního rozpočtu.

V tabulce je uveden zkrácený přehled schválených a skutečných výdajů státního rozpočtu v porovnání s předešlým rokem 2006, procentní vyjádření a elasticita. Celkový přehled je uveden v příloze č. 10.

³⁶ Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet za rok 2007*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_40248.html?year=PRESENT

Tabulka 2.14: Výdaje státního rozpočtu za rok 2007 v mld. Kč

Státní rozpočet Ukazatel	Skutečnost 2006	Rozpočet 2007		% výdajů	Elasti- cita
		Schválený	Skutečnost		
Běžné	915,34	951,36	976,74	89,42	0,68
- transfery veř.rozpočtům	80,80	81,21	78,28	8,01	-
- transfery obyvatelstvu	376,03	407,82	407,39	41,71	-
Kapitálové	105,30	89,42	115,53	10,58	0,97
Celkové	1 020,64	1 040,78	1 092,28	100,00	0,71

Zdroj: SZÚ za rok 2006, 2007; MF ČR, vlastní zpracování

Graf zachycuje strukturu kapitálových výdajů, kde můžeme vidět, že největší podíl kapitálových výdajů na rozpočtu v roce 2007 zaujímaly vlastní fondy ve výši 32,7 mld. Kč. Dále měly významný podíl organizační složky státu a investiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně. Nejnižší část kapitálových výdajů čerpaly podnikatelské subjekty ve výši 10,2 mld. Kč.

Zdroj: www.mfcr.cz

2.5.4 Celkové hodnocení včetně dluhu³⁷

Růst státního dluhu pokračoval i v roce 2007, kdy státní dluh narostl z původních 802,5 mld. Kč na 892,3 mld. Kč, tj. na obyvatele zhruba 85 954 Kč.

V první polovině roku 2007 zavedlo MF CR nový obchodní systém Reuters Dealing 3000 a jeho integraci se systémem WallStreet Systems Suite pro potřeby obchodování na sekundárním trhu střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů. Toto opatření umožnilo MF CR kdykoli pružně vstupovat na kapitálový trh jako autonomní tržní subjekt.

³⁷ Ministerstvo financí ČR [online]. Zpráva o řízení státního dluhu. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_40257.html?year=PRESENT

Zvýšení dluhu ve sledovaném roce bylo ovlivněno schodkem státního rozpočtu za rok 2007 ve výši 66,4 mld. Kč a úhradou ztráty České konsolidační agentury v objemu 13,2 mld. Kč

Tržní hodnota státního dluhu se zvýšila z 844,2 mld. Kč na konci roku 2006 na 899,5 mld. Kč na konci roku 2007, tj. růst o 6,6 %. Ve svém objemu vnitřní dluh státu činil 88,4 mld. Kč a vnější dluh pouze 1,4 mld. Kč.

Skladba podle držitele:

Tabulka 2.15: Skladba státního dluhu podle držitele v roce 2007

Typ držitele	Rok 2006 v mil. Kč	%	Rok 2007 v mil. Kč	%	% růst
Domácí nefinanční podniky	5 039	0,63	6 579	0,74	30,56
Finanční instituce a korporace	388 226	48,38	416 933	46,72	7,39
Pojišťovny	180 388	22,48	212 441	23,81	17,77
Vládní sektor	9 938	1,24	10 908	1,22	9,76
Soukromé neziskové instituce	152	0,02	305	0,03	100,66
Domácnost	1 687	0,21	1 897	0,21	12,45
Zahraniční subjekty	217 075	27,05	243 284	27,26	12,07
Celkem	802 505	100,00	892 346	100,00	11,20

Poznámka: Finanční instituce a korporace nezahrnují pojišťovací společnosti a penzijní fondy

Zdroj: www.mfcr.cz, vlastní zpracování

Během roku 2007 nejvíce vzrostl podíl soukromých neziskových institucí, které v posledních letech zaznamenávaly mírný pokles. Naopak nejnižší přírůstek mají finanční instituce a korporace.

2.6 Souhrnná analýza státního rozpočtu v letech 2003 – 2007

2.6.1 Souhrnné hodnocení příjmů

Příjmy státního rozpočtu za sledované období 2003 – 2007 neustále rostly a v roce 2007 překonaly hranici jednoho bilionu. Zvyšování příjmů je důležité hlavně v porovnání s výdaji, aby nedocházelo k přílišným schodkům rozpočtů. Musí být zajištěn stabilní růst příjmů, pokud stále rostou výdaje. Příjmy se zvyšují většinou větším zatížením daňových poplatníků.

Příjmy roku 2003 nedosáhly ani výše příjmů v roce předešlém. Vidíme zde tedy pokles o 5,3 mld. Kč, tj. o 0,75 % méně než v roce 2002. Pokles příjmů je ovlivněn mimořádnými příjmy v roce 2002. V roce 2003 k žádným takovýmto příjmům nedošlo, a proto je patrný jejich celkový pokles.

V roce 2004 můžeme opět pozorovat růst příjmů a to o 69,54 mld. Kč, tj. o 9,9 %. Příjmy byly nejvíce ovlivněny novelami daňových zákonů, které bylo nutno provést v rámci vstupu České republiky do Evropské unie. Jednalo se o změnu zákona o DPH, o daních z příjmů, o majetkových daních a o nový zákon o spotřebních daních.

V roce 2005 příjmy ve srovnání s minulým rokem 2004 narostly o 97,25 mld. Kč, tj. o 12,64 %. Růst příjmů je patrný hlavně u daňových příjmů a u přijatých dotací. U daňových příjmů je to o 53,62 mld. Kč, tj. o 7,47 % a u přijatých dotací je nárůst o 48,97 mld. Kč, tj. o 260 %.

V roce 2006 již tradičně jako v předešlých letech příjmy státní rozpočtu vzrostly a to o 56,6 mld. Kč, což je méně než v předešlém roce a bylo způsobeno rozdílnými příjmy z daní. Celkově tak příjmy vzrostly o 6,5 %. Daňové příjmy vzrostly o 31,27 mld. Kč a o 24,58 mld. Kč narostly přijaté dotace. Ve srovnání s dvěma předešlými lety výrazně narostly i kapitálové příjmy.

V roce 2007 opět vidíme růst příjmů státního rozpočtu a příjmy dokonce překonaly hranici jednoho bilionu, což je poprvé v historii rozpočtu České republiky. Celkově příjmy státního rozpočtu ve sledovaném roce vzrostly o 102,82 mld. Kč, tj. o 11,1 %. Pokles příjmů zaznamenaly ve sledovaném roce příjmy nedaňové a kapitálové. Přijaté dotace mírně vrostly, ale není to významný růst. Celkové daňové příjmy, které v sobě zahrnují příjmy z daní a poplatků a pojistné na SZ, vzrostly o 97,76 mld. Kč. Podrobnější přehled o příjmech v jednotlivých letech zachycuje tabulka č. 2.16.

Tabulka 2.16: Příjmy státního rozpočtu v letech 2003 - 2007 v mld. Kč

Státní rozpočet Ukazatel	Rok				
	2003	2004	2005	2006	2007
Daňové příjmy	668,32	718,00	771,62	802,89	900,65
- příjmy z daní a poplatků	395,96	424,69	460,43	469,19	533,51
- pojistné na SZ	272,37	293,30	311,18	333,70	367,14
Nedaňové příjmy	23,32	31,47	26,11	25,49	23,28
Kapitálové příjmy	0,51	0,95	0,97	2,34	1,24
Přijaté dotace	7,51	18,79	67,76	92,34	100,71
Celkové	699,67	769,21	866,46	923,06	1 025,88

Zdroj: SZÚ za roky 2003 - 2007; MF ČR, vlastní zpracování

2.6.2 Souhrnné hodnocení výdajů

Celkové výdaje státního rozpočtu neustále rostou a to v průměru za roky 2003 – 2007 o 68,32 mld. Kč. Tento růst celkových výdajů je stabilní, bez větších výkyvů a udržuje se v průměrné hranici.

Růst výdajů v roce 2003 byl způsoben ukončením druhé etapy reformy veřejné správy. Dále se zvýšily transfery obyvatelstvu o 13,1 mld. Kč, což bylo způsobeno růstem důchodů a dávek nemocenského pojištění. V tomto roce začaly opět růst kapitálové výdaje, které v posledních dvou letech klesaly.

Během roku 2004 nedošlo k žádným významným navýšením plánovaného rozpočtu a průměrný růst výdajů byl opět způsoben růstem výdajů na důchody a nemocenské dávky v důsledku valorizace. Růst kapitálových výdajů byl ovlivněn hlavně převody vlastním (rezervním) fondům.

V roce 2005 představovaly mandatorní výdaje 51,1 % celkových výdajů, tj. 471,7 mld. Kč a meziroční růst 4,1 %. Na změnu celkových výdajů měly rozhodující vliv převody úspor výdajů z předchozích let z rezervních fondů kapitol do příjmů a následně do výdajů SR. Ty spolu s přesunem prostředků z nově vzniklého fondu státních záruk ovlivnily překročení rozpočtu. Na růst kapitálových výdajů měl vliv růst dotací podnikatelským subjektům, neziskovým a podobným organizacím, krajům a obcím.

V roce 2006 dosáhlo celkové čerpání výdajů z rozpočtu částky 1 020,6 mld. Kč, tj. o 4,9 % více než se předpokládalo v upraveném rozpočtu. Výdaje se oproti předešlému roku zvýšily o 97,8 mld. Kč. Veškeré sledované výdaje v tomto roce rostly stabilně, pouze o něco vyšší růst zaznamenaly transfery veřejným rozpočtům. V tomto roce výdaje poprvé překročily hranici jednoho bilionu, což v porovnání s příjmy je o jeden rok dříve.

Celkové výdaje státního rozpočtu na rok 2007 byly navrženy ve výši 1 040,8 mld. Kč a ve srovnání s rokem 2006 vzrostly o 82 mld. Kč. Na konci roku 2007 ovšem výdaje státního rozpočtu dosáhly výše 1 092, 3 mld. Kč a meziročně tak vzrostly o 71, 6 mld. Kč, tj. o 7,0 %. Pokud se podíváme do níže uvedené tabulky, zjistíme, že v roce 2007 zaznamenaly mírný pokles transfery veřejným rozpočtům.

V tabulce je uveden zkrácený přehled výdajů státních rozpočtů za celé analyzované období, tj. v letech 2003 – 2007.

Tabulka 2.17: Výdaje státního rozpočtu v letech 2003 - 2007 v mld. Kč

Státní rozpočet Ukazatel	Rok				
	2003	2004	2005	2006	2007
Běžné	751,77	796,18	843,80	915,34	976,74
- transfery veř. rozpočtům	39,67	46,72	55,73	80,80	78,28
- transfery obyvatelstvu	322,17	332,61	346,60	376,03	407,39
Kapitálové	56,94	66,71	79,00	105,30	115,53
Celkové	808,71	862,89	922,80	1 020,64	1 092,28

Zdroj: SZÚ za roky 2003 - 2007; MF ČR; vlastní zpracování

Elasticita výdajů státního rozpočtu

Za analyzované období byla průběžně sledována elasticita výdajů státního rozpočtu v celkovém objemu, v objemu běžných a kapitálových příjmů ve vztahu k hrubému domácímu produktu podle následujícího vzorce

$$E = \frac{\frac{V2 - V1}{V1}}{\frac{HDP2 - HDP1}{HDP1}}$$

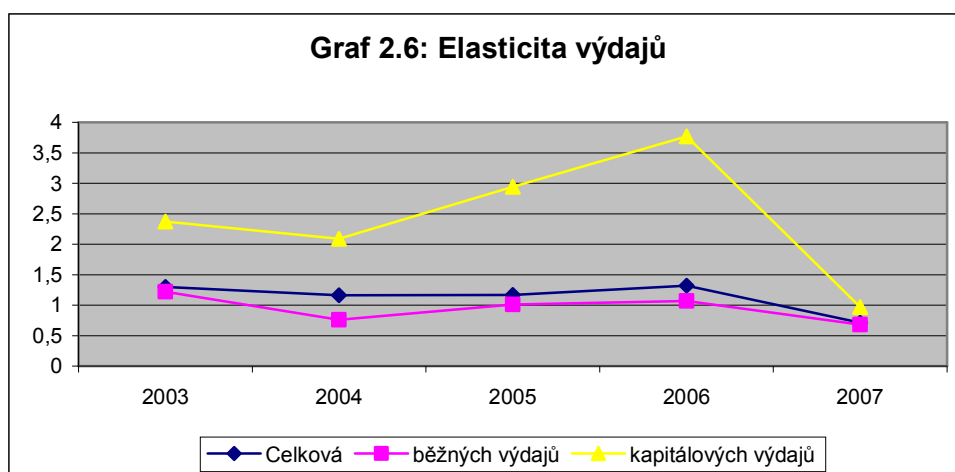
kde: V2 – výdaje běžného období

V1 – výdaje minulého období

HDP2 – hrubý domácí produkt běžného období

HDP1 – hrubý domácí produkt minulého období.³⁸

Zjištěné hodnoty jsou vyobrazeny v grafu č. 2.6, kde u celkových výdajů můžeme sledovat stabilní vývoj mezi hodnotami 1 – 1,5, což značí, že výdaje rostou rychleji než objem HDP. Tomuto vývoji se vymyká poslední rok 2007, kdy výdaje klesly po hranici 1, což znamená, že výdaje rostou pomaleji než hrubý domácí produkt, což je příznivé. Zcela neuspokojivé výsledky poskytují kapitálové výdaje, které dokonce v roce 2006 přesáhly 3,5, ale je vidět, že i ony v posledním roce prudce poklesly.

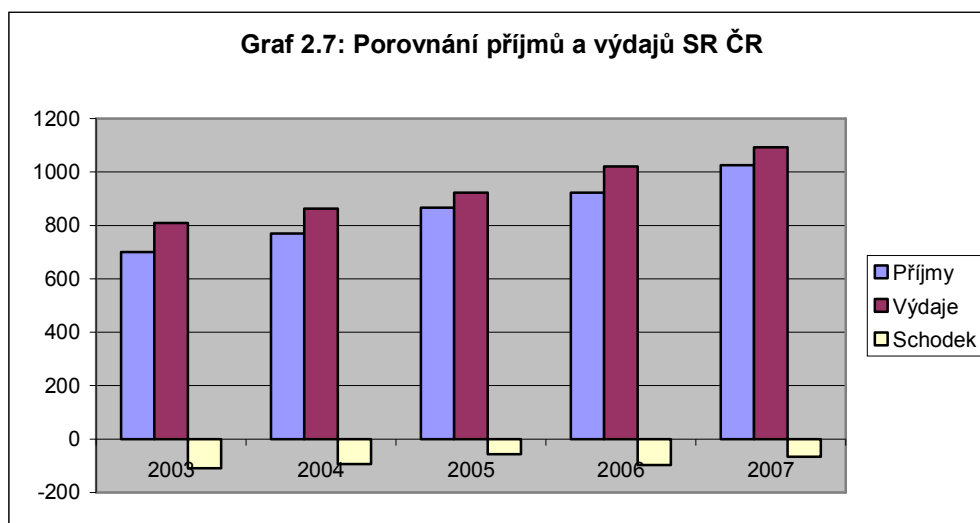
Zdroj: vlastní zpracování

³⁸ Pilný, J. VEŘEJNÉ FINANCE. Pardubice. Univerzita Pardubice, 2007

2.6.3 Celkové hodnocení včetně dluhu

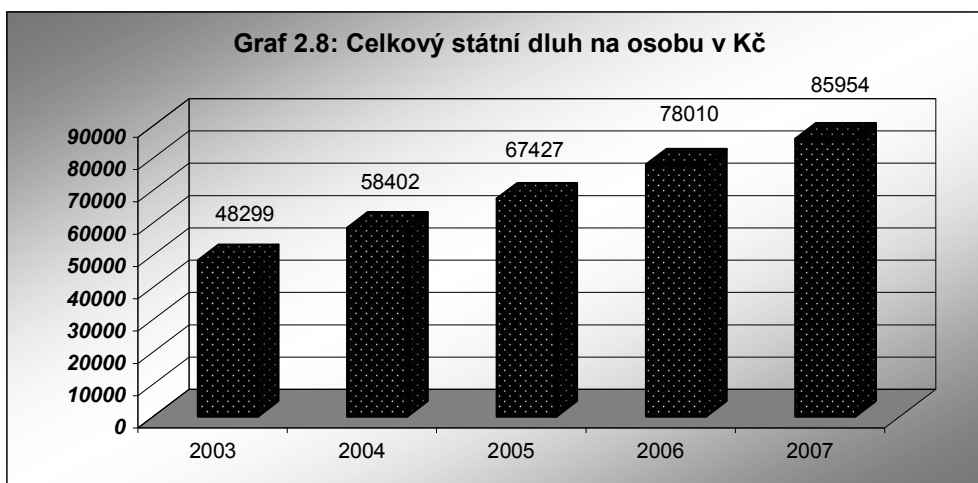
Již od roku 2007 neustále narůstá celkový státní dluh. Na tomto nárůstu má největší podíl schodkové hospodaření státního rozpočtu, které se stále nedaří minimalizovat. Je ovšem nutné podotknout, že na druhou stranu se ve schodkovém hospodaření daří ekonomice, které ve sledovaném období rostla. Pouze ve světové ekonomice již v roce 2007 zaznamenáváme pokles, což je počátek dnešní krize.

V grafu č.7 jsou porovnané příjmy a výdaje státních rozpočtů České republiky ve sledovaném období 2003 – 2007. Pro vyjádření byl zvolen sloupcový graf, kde je možné vysledovat neustále rostoucí tendenci výdajů státního rozpočtu. Tato tendence je způsobena hlavně růstem mandatorních výdajů. Naopak o něco nižší částky zobrazují příjmy státního rozpočtu, které ve sledovaném období také stoupaly, ale ne do takové míry, aby byly schopné pokrýt výdaje, a proto v záporných hodnotách grafu jsou zachyceny schodky státních rozpočtů ve sledovaných letech.

Zdroj: www.mfcr.cz, vlastní zpracování

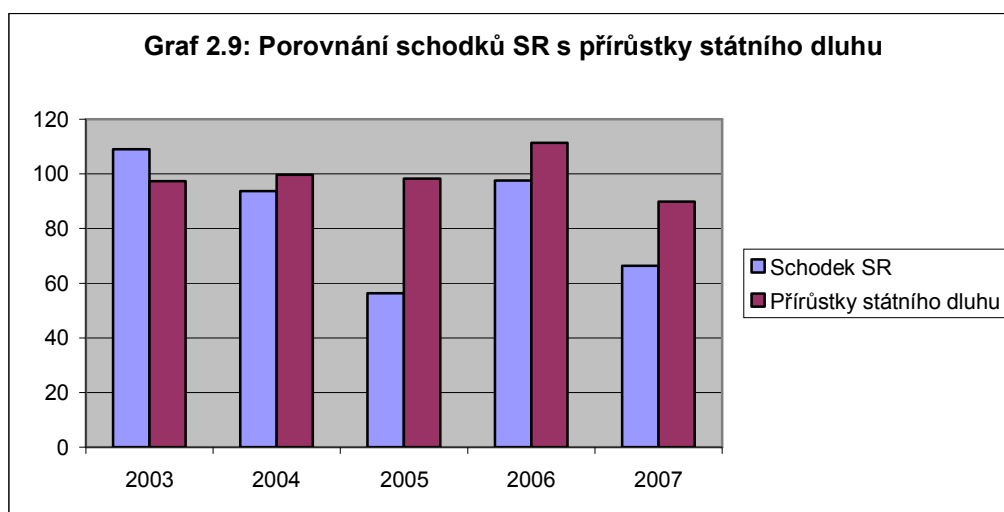
Graf č. 2.8 zachycuje vývoj celkového státního dluhu na obyvatele v analyzovaných letech 2003 – 2007, kdy je možné konstatovat, že dluh na obyvatele za sledované období průměrně činil 67618,40 Kč. Dluh na obyvatele každý rok narůstal zhruba o 10 000,00 Kč, což signalizuje stále větší zadlužení.

Zdroj: www.mfcr.cz, www.czsu.cz, vlastní zpracování

Následující graf zobrazuje porovnání schodků státního rozpočtu České republiky s přírůstkem státního dluhu ve sledovaném období let 2003 – 2007. Jak vidíme, přírůstek státního dluhu zaznamenávají pozvolný růst v letech 2003 a 2004. V roce 2005 je vidět nepatrný pokles, což je ovlivněno nižším schodkem státního rozpočtu. V roce 2006 již ovšem přírůstek státního dluhu opět významně vzrostl a v posledním sledovaném roce zase opět klesl a vrátil se ke své přibližné růstové hranici.

Oproti tomu schodky státního rozpočtu jsou více rozkolísané. V roce 2003 byl schodek státního rozpočtu za sledované období nejvyšší, což bylo způsobeno náklady na rozsáhlé povodně. Poté v letech 2004 a 2005 vidíme pozvolný pokles státního schodku, kdy v roce 2005 klesl až pod 60 mld. Kč. V roce 2006 již opět vzrostl téměř ke 100 mld. Kč a v roce 2007 můžeme pozorovat jeho další snížení, které již zachycuje reformy, ke kterým v posledních letech dochází.

Zdroj: www.mfcr.cz, vlastní zpracování

3 Analýza hospodaření vybraných ministerstev v letech 2005 - 2007

3.1 Analýza hospodaření vybraných ministerstev v roce 2005

Ministerstvo obrany (MO)³⁹

Rozpočet příjmů na rok 2005 kapitoly MO byl schválen ve výši 2,78 mld. Kč. Celkové příjmy kapitoly pak dosáhly částky 7,49 mld. Kč, tj. 269,57 % plánovaného rozpočtu. Nejvíce plánovaný rozpočet převýšily nedaňové, a kapitálové příjmy a přijaté dotace. Plnění rozpočtu v oblasti příjmů v roce 2005 bylo ovlivněno hlavně čerpáním započitatelných mimorozpočtových zdrojů.

Výše výdajů byla plánovaná na 52,95 mld. Kč a v průběhu roku byla upravena na částku 53,98 mld. Kč. Skutečné výdaje v roce 2005 dosahovaly částky 58,45 mld. Kč, tj. o 8,27 % více. V porovnání s rokem 2004 zaznamenaly výdaje nominální růst o 11,36 %. Konečné hospodaření této kapitoly skončilo schodkem ve výši 50,95 mld. Kč.

Ministerstvo financí (MF)⁴⁰

Mezi hlavní úkoly MF v roce 2005 patřilo zpracování Konvergenčního programu České republiky, který obsahuje základní střednědobé cíle k dosažení trvale udržitelných veřejných financí, nepodlamující dlouhodobý ekonomický růst ČR.

Schválený rozpočet příjmů kapitoly MF v roce 2005 ve výši 961,62 mil. Kč nebyl během roku měněn a konečný skutečný výsledek pak byl ve výši 1,97 mld. Kč, tj. 205,1 % plánovaného rozpočtu. Největší nárůst zaznamenaly ostatní nedaňové a kapitálové příjmy.

Výdaje MF byly schváleny ve výši 15,32 mld. Kč a během roku upraveny o 457,58 mil. Kč. Skutečné výdaje rozpočtu pak činily 16,08 mld. Kč, tj. 101,91 % rozpočtu. Převýšení rozpočtu v tomto roce je v zanedbatelné výši. Celkové hospodaření MF v roce 2005 skončilo schodkem ve výši 14,11 mld. Kč.

Ministerstvo práce a sociální věcí (MPSV)⁴¹

Příjmy rozpočtu kapitoly MPSV byly schváleny ve výši 306,59 mld. Kč a skutečně dosažený objem příjmů činil 304,24 mld. Kč, tj. o 18,18 mld. Kč více než v roce 2004.

³⁹ Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet kapitoly 307 za rok 2005*. Dostupné z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/statni_zav_ucet.html?year=PRESENT

⁴⁰ Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet kapitoly 312 za rok 2005*. Dostupné z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/statni_zav_ucet.html?year=PRESENT

⁴¹ Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet kapitoly 313 za rok 2005*. Dostupné z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/statni_zav_ucet.html?year=PRESENT

Největší objem příjmů byl zaznamenán v položce pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Výdaje byly plánovány ve výši 333,81 mld. Kč, ale jejich skutečná výše na konci roku činila 337,90 mld. Kč a v porovnání s předešlým rokem 2004 byly o 23,93 mld. Kč vyšší. Konečné hospodaření kapitoly skončilo schodkem ve výši 33,66 mld. Kč.

Ministerstvo vnitra (MV)⁴²

Příjmy kapitoly 314 byly na rok 2005 schváleny ve výši 7,75 mld. Kč a v průběhu roku nebyly upravovány. Celkově byl rozpočet naplněn na 103,83 %, tj. na 8,04 mld. Kč. Celkové příjmy převýšily rozpočet o 296,74 mil. Kč.

Výdaje kapitoly MV byly schváleny ve výši 51,87 mld. Kč a v průběhu roku byly upraveny na částku 51,19 mld. Kč. Skutečné čerpání výdajů bylo ve výši 51,52 mld. Kč a ve srovnání s rokem 2004 bylo vyšší o 3,85 mld. Kč, tj. o 8,07 %. Celkové hospodaření MV skončilo schodkem ve výši 43,48 mld. Kč.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT)⁴³

Příjmy kapitoly 333 byly na rok 2005 schváleny ve výši 284,79 mil. Kč. Nárůst oproti roku 2004 způsobily příjmy ze souhrnného rozpočtu EU. Skutečně byly získané příjmy ve výši 922,95 mil. Kč. Tyto příjmy obsahují převod z rezervního fondu ve výši 846,80 mil. Kč.

Rozpočet výdajů byl schválen ve výši 71,49 mld. Kč a během roku byl upraven na částku 101,75 mld. Kč. Skutečné čerpání výdajů bylo ve výši 102,58 mld. Kč, tj. 100,81 % rozpočtu.

Konečné hospodaření kapitoly 333 skončilo schodkem ve výši 101,65 mld. Kč a byl to nejvyšší schodek ze všech ministerstev za rok 2005 a zároveň i nejvyšší schodek v historii kapitoly 333.

⁴² Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet kapitoly 314 za rok 2005*. Dostupné z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/statni_zav_ucet.html?year=PRESENT

⁴³ Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet kapitoly 333 za rok 2005*. Dostupné z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/statni_zav_ucet.html?year=PRESENT

Tabulka 3.1: Skutečné příjmy a výdaje vybraných ministerstev za rok 2005 v mil. Kč

Ministerstvo Ukazatel	MOC R	MFC R	MPSV	MVC R	MSMT
Příjmy celkem	7 493,78	1 972,30	304 236,00	8 041,29	922,95
- daňové	2 312,49	621,02	301 198,90	6 398,55	0,00
- nedaňové	497,22	493,30	1 313,61	451,73	16,35
- kapitálové	3,80	280,54	1,53	89,24	0,03
- přijaté dotace	4 680,28	577,44	1 721,96	1 101,78	906,57
Výdaje celkem	58 445,02	16 084,51	337 895,40	51 516,75	102 577,25
- běžné	45 546,08	14 296,15	335 522,03	47 573,36	96 231,63
- kapitálové	12 898,93	1 788,36	2 119,08	3 943,39	6 345,61
Saldo příjmů a výdajů	-50 951,24	-14 112,21	-33 659,39	-43 475,45	-101 654,30

Zdroj: Státní závěrečné účty kapitol za rok 2005, vlastní zpracování

3.2 Analýza hospodaření vybraných ministerstev v roce 2006

Ministerstvo obrany⁴⁴

Rozpočet příjmů byl původně schválen ve výši 2 760,95 mil. Kč a zůstal bez úprav. Konečné příjmy kapitoly dosáhly objemu 11 779,10 mil. Kč a výrazně tak převýšily příjmy plánované.

Výdaje kapitoly byly původně rozpočtovány ve výši 55 694,00 mil. Kč a v průběhu roku upraveny na 54 337,06 mil. Kč. Skutečné výdaje poté činily 63 104,67 mil. Kč a ve srovnání s předešlým rokem nominálně vzrostly o 7,97 %. Ke konci roku tak kapitola 307 skončila své hospodaření schodkem ve výši 51 325, 57 mil. Kč.

Ministerstvo financí⁴⁵

Rozpočet kapitoly 312 zahrnoval příjmy a výdaje organizačních složek státu (OSS), tj. Ministerstva financí, územních finančních orgánů, Generálního ředitelství cel a Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových.

Rozpočet příjmů byl přijat v objemu 973, 01 mil. Kč a ke konci roku činil 2 548,93 mil. Kč, tj. 261,96% původního rozpočtu. Výdaje rozpočtu byly schváleny ve výši 15 003,56 mil. Kč a v průběhu roku byly mírně navýšeny, kdy ke konci roku dosáhly objemu 16 443,65 mil. Kč a hospodaření kapitoly skončilo schodkem 13 894,72 mil. Kč.

⁴⁴ Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet kapitoly 307 za rok 2006*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_32609.html?year=2006

⁴⁵ Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet kapitoly 312 za rok 2006*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_32609.html?year=2006

Ministerstvo práce a sociálních věcí⁴⁶

Původně navržený rozpočet byl ve výdajové stránce během roku upraven o 13 237,54 mil. Kč na 372,13 mld. Kč a v porovnání s předešlým rokem byly vyšší o 34,23 mld. Kč.

Příjmy v roce 2006 činily 328,81 mld. Kč a v porovnání s rokem 2005 byly vyšší o 24,57 mld. Kč. Zde se odrazil hlavně výběr pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Ministerstvo vnitra⁴⁷

Do hospodaření kapitoly v tomto roce zasahovalo 33 organizačních složek státu a 5 příspěvkových organizací (PO). Příjmy byly schválené ve výši 7 143,69, v průběhu roku byly bez úprav a zastavily se na výši 10 777,24 mil. Kč.

Výdaje kapitoly 314 byly pro rok 2006 navrženy ve výši 51 170 mil. Kč, v průběhu roku byly nepatrně upraveny a konečný stav výdajů kapitoly činil 55 610,48 mil. Kč.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy⁴⁸

Schválený rozpočet příjmů činil 434,90 mil. Kč a v průběhu roku byl dvojnásobně navýšen – ze souhrnného rozpočtu EU. Skutečné plnění pak bylo ve výši 1 081,97 mil. Kč.

Naopak schválený rozpočet výdajů ve výši 108,94 mld. Kč byl v průběhu roku upraven nepatrně a celkově skončil v objemu 110,88 mld. Kč.

Tabulka 3.2: Skutečné příjmy a výdaje vybraných ministerstev za rok 2006 v mil. Kč

Ministerstvo Ukazatel	MOCR	MFCR	MPSV	MVCR	MSMT
Příjmy celkem	11 779,10	2 548,93	328 808,86	10 777,25	1 081,97
- daňové	2 407,63	617,70	323 435,21	6 551,03	0,00
- nedaňové	509,19	452,84	1 448,67	435,23	8,99
- kapitálové	0,77	590,76	2,24	818,96	0,37
- přijaté dotace	8 861,51	887,64	3 992,74	2 972,02	1 072,61
Výdaje celkem	63 104,67	16 443,65	372 129,60	55 610,48	110 881,92
- běžné	44 564,76	14 743,41	369 653,24	50 492,44	103 708,94
- kapitálové	18 539,90	1 700,24	2 476,36	5 118,04	7 172,99
Saldo příjmů a výdajů	-51 325,57	-13 894,72	-43 320,74	-44 833,23	-109 799,96

Zdroj: Státní závěrečné účty kapitol za rok 2006, vlastní zpracování

⁴⁶ Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet kapitoly 313 za rok 2006*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_32609.html?year=2006

⁴⁷ Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet kapitoly 314 za rok 2006*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_32609.html?year=2006

⁴⁸ Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet kapitoly 333 za rok 2006*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_32603.html?year=2006

3.3 Analýza hospodaření vybraných ministerstev v roce 2007

Ministerstvo obrany⁴⁹

Rozpočet příjmů Ministerstva obrany byl schválen ve výši 2 805,93 mil. Kč. Celkové skutečné příjmy kapitoly – zahrnující i mimorozpočtové zdroje – byly 9 399,84 mil. Kč, tj. 335 % původního rozpočtu.

Výdaje kapitoly byly schváleny v objemu 53 906,39 mil. Kč a v průběhu roku byly ještě navýšeny. Reálná výše výdajů na konci roku činila 61 338,07 mil. Kč a ve srovnání s předešlým rokem nominálně klesla o 2,8%.

Ministerstvo financí⁵⁰

Rozpočtované příjmy Ministerstva financí ve výši 1 168,17 mil. Kč byly ke konci roku navýšeno o 624 tis. Kč. Ke konci roku poté byl celkový objem příjmů ve výši 2 565,83 mil. Kč.

Výdaje kapitoly byly navrženy ve výši 16,17 mld. Kč a rozpočtovými opatřeními v průběhu roku navýšena o 480,26 mil. Kč. Skutečné výdaje byly v roce 2007 ve výši 17,31 mld. Kč. Z toho téměř 950 mil. Kč bylo převedeno do rezervních fondů OSS.

Ministerstvo práce a sociálních věcí⁵¹

Celkové výdaje kapitoly 313, které zahrnovaly převody prostředků do rezervních fondů byly ve výši 435,09 mld. Kč a oproti roku 2006 vzrostly o 62,96 mld. Kč. Hlavní část výdajů z rozpočtu odčerpaly dávky důchodového pojištění, státní sociální podpory, nemocenské pojištění a podpory v nezaměstnanosti.

Skutečné příjmy kapitoly v roce 2007 činily 366,31 mld. Kč a byly vyšší o 37,50 mld. Kč. Příjmy byly ovlivněny pojistným na sociální zabezpečení a příspěvkem na státní politiku zaměstnanosti.

Ministerstvo vnitra⁵²

Příjmy kapitoly v roce 2007 byly rozpočtovány ve výši 8,37 mld. Kč a v průběhu roku byly upraveny. Konečný stav příjmů činil 9,13 mld. Kč a v porovnání s předešlým rokem byly nižší o 1,65 mld. Kč.

⁴⁹ Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet kapitoly 307 za rok 2007*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_40254.html?year=PRESENT

⁵⁰ Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet kapitoly 312 za rok 2007*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_40254.html?year=PRESENT

⁵¹ Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet kapitoly 313 za rok 2007*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_40254.html?year=PRESENT

⁵² Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet kapitoly 314 za rok 2007*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_40254.html?year=PRESENT

Výdaje kapitoly byly schváleny ve výši 54,30 mld. Kč a během roku byly upraveny téměř o 2 mld. Kč a skutečné čerpání bylo ve výši 58,23 mld. Kč. Nezanedbatelnou část těchto výdajů tvoří platy a platby pro služební poměry zaměstnanců a na obnovu materiálně technické základny.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy⁵³

Rozpočet příjmů kapitoly byl schválen ve výši 6,57 mld. Kč a v průběhu roku byl upraven např. o příjmy z Evropského uprchlíckého fondu. Celkový objem příjmů na konci roku činil 2,53 mld. Kč.

Rozpočet výdajů byl stanoven v objemu 121,65 mld. Kč a byl skutečně čerpán ve výši 123,20, které byly mimo jiné použity na Rozvoj materiálně technické základny Masarykovy univerzity v Brně.

Tabulka 3.3: Skutečné příjmy a výdaje vybraných ministerstev za rok 2007 v mil. Kč

Ministerstvo Ukazatel	MOCR	MFCR	MPSV	MVCR	MSMT
Příjmy celkem	9 399,84	2 565,83	366 306,13	9 129,60	2 531,18
- daňové	2 523,14	644,81	356 226,84	7 003,51	0,00
- nedaňové	469,95	474,70	1 522,02	439,33	11,74
- kapitálové	5,30	767,65	2,45	149,81	0,24
- přijaté dotace	6 401,45	678,67	8 554,82	1 536,94	2 519,19
Výdaje celkem	61 338,07	17 314,43	435 091,79	58 233,85	123 199,15
- běžné	43 908,34	15 522,44	432 887,30	53 413,16	112 733,28
- kapitálové	17 429,74	1 791,98	2 204,49	4 820,69	10 465,86
Saldo příjmů a výdajů	-51 938,23	-14 748,60	-68 785,66	-49 104,25	-120 667,98

Zdroj: Státní závěrečné účty kapitol za rok 2007, vlastní zpracování

3.4 Souhrnná analýza hospodaření vybraných ministerstev v letech 2005 – 2007

V roce 2005 byly celkové příjmy státního rozpočtu vyčísleny ve výši 866,46 mld. Kč a výdaje ve výši 922,80 mld., z čehož vyplynul schodek v částce 56,34 mld. Kč. Po provedení komparace se zvolenými ministerstvy, v objemech příjmů a výdajů dominuje kapitola MPSV, jak tomu bylo v předešlých dvou letech. Nejnižší schodek si zachovalo MFCR a nejvyšší má opět kapitola MSMT, která nedosahuje během roku téměř žádných příjmů, ale výdaje jsou ve velkém objemu.

⁵³ Ministerstvo financí ČR [online]. *Státní závěrečný účet kapitoly 333 za rok 2007*. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_40253.html?year=PRESENT

V roce 2006 mezi silovými ministry v objemu příjmů a výdajů dominovalo opět Ministerstvo práce a sociálních věcí. Největší schodek mělo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, které nemá téměř žádné příjmy. Mezi nejnižší objemy příjmů a výdajů se řadí Ministerstvo financí, které mělo také v tomto roce nejnižší schodek, jehož podíl na celkovém schodku státního rozpočtu činí 14,24 %.

V roce 2007 u zvolených ministerstev mírně narostl objem příjmů, výdajů a celkových schodků. Ministerstvo práce a sociálních věcí se dostalo ve výdajové straně až téměř na 40 % a jeho schodek činil 103,59 % a za sledované období poprvé překročil hranici sta procent. Hodnoty procent schodku kapitol na celkovém schodku jsou ovlivněny hlavně celkovým schodkem, který byl v tomto roce v porovnání s předešlým roky výrazně nižší.

Tabulka 3.4: Souhrnné hospodaření vybraných ministerstev v letech 2005 – 2007 v mil. Kč

Ukazatel Ministerstvo	Celkové příjmy	% část k SR	Celkové výdaje	% část k SR	Schodek	% část k SR
Rok 2005						
- MOCR	7 493,78	0,86	58 445,02	6,33	50 951,24	90,44
- MFCR	1 972,30	0,23	16 084,51	1,74	14 112,21	25,05
- MPSV	304 236,00	35,11	337 895,40	36,62	33 659,39	59,74
- MVCR	8 041,29	0,93	51 516,75	5,58	43 475,45	74,17
- MSMT	922,95	0,11	102 577,25	11,12	101 654,30	180,43
Rok 2006						
- MOCR	11 779,10	1,28	63 104,67	6,18	51 325,57	52,60
- MFCR	2 548,93	0,28	16 443,65	1,61	13 894,72	14,24
- MPSV	328 808,86	35,62	372 129,60	36,46	43 320,74	44,40
- MVCR	10 777,25	1,17	55 610,48	5,45	44 833,23	45,95
- MSMT	1 081,97	0,12	110 881,92	10,86	109 799,96	112,52
Rok 2007						
- MOCR	9 399,84	0,92	61 338,07	5,62	51 938,23	78,22
- MFCR	2 565,83	0,25	17 314,43	1,59	14 748,60	22,21
- MPSV	366 306,13	35,71	435 091,79	39,83	68 785,66	103,59
- MVCR	9 129,60	0,89	58 233,85	5,33	49 104,25	73,95
- MSMT	2 531,18	0,25	123 199,15	11,28	120 667,98	181,73

Zdroj: Státní závěrečné účty kapitol za roky 2005 – 2007, vlastní zpracování

4 Analýza rozpočtů Evropské unie v letech 2005-2007

4.1 Analýza rozpočtu EU v roce 2005⁵⁴

Rozpočet Evropské unie na rok 2005 byl schválen 16. prosince 2004 a celkový objem závazků představuje 116 554 mil. EUR a v položkách plateb je to 106 300 mil. EUR. Ve srovnání s rokem 2004 položky závazků narostly o 6,2 % a položky plateb o 4,4 %.

Do oblasti zemědělství a rozvoje venkova v tomto roce půjde 49,68 mld. eur, což je ovlivněno ještě zavedením přímých podpor novým členským státům. Na strukturální operace je vyčleněno 42,42 mld. eur, kde došlo k prodloužení programu pro Severní Irsko a pohraniční okresy.

Vnitřní politiky mají přiděleno 9,05 mld. eur, kde hlavními prioritami jsou lisabonská strategie a prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti. Na vnější vztahy bylo vyčleněno 5,22 mld. eur a mají být použity na boj s nemocemi souvisejícími s chudobou, regionální programy a boj s drogami.

4.2 Analýza rozpočtu EU v roce 2006⁵⁵

Rozpočet EU na rok 2006 byl sestavován pro 25 stávajících členských států a činil v položkách závazků 121,19 mld. eur a v položkách plateb 111,97 mld. eur, kdy růst na obou stranách v porovnání s předešlým rokem činil zhruba pět procent.

Do rozpočtu příjmů se v tomto roce promítly příjmy tradiční (tj. cla, zemědělské dávky a dávky z cukru) v objemu 12,7 %, zdroje z DPH v objemu 14,19 % a zdroje z HND 71,95 %. Poslední položka příjmů, různé příjmy, byly rozpočtovány ve výši 1 297,69 mil. eur.

Na zemědělství a rozvoj venkova bylo v závazcích vyčleněno 51,05 mld. eur, strukturální operace mají 44,56 mld. eur. Dále na vnitřní politiky bylo vyčleněno 9,37 mld. eur, kde je kladen důraz na hospodářský růst, aktivní občanství a ochranu životního prostředí. Závazky na vnější akce jsou v objemu 5,54 mld. eur a zahrnují obnovu Iráku, pomoc regionům postiženým cunami, protokol cukru a pro Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku.

⁵⁴ European Commission [online]. *General budget of the European Union for the financial year 2005*. Dostupné z: http://ec.europa.eu/budget/library/publications/budget_in_fig/syntchif_2005_en.pdf

⁵⁵ European Commission [online]. *General budget of the European Union for the financial year 2006*. Dostupné z: http://ec.europa.eu/budget/library/publications/budget_in_fig/syntchif_2006_en.pdf

4.3 Analýza rozpočtu EU v roce 2007⁵⁶

Rozpočet EU na rok 2007 byl schválen 14. prosince 2006. Na závazky bylo stanoveno celkem 126,5 mld. eur a na platby 115,5 mld. eur, tj. 0,99 % hrubého národního důchodu všech členských států a ve srovnání s předešlým rokem je to nárůst o 3,2 %.

Rozpočet je zaměřen především na životní prostředí, rozvoj venkova a na udržitelný růst. Na udržitelný růst bylo vyhraněno 54,9 mld. eur a to především na konkurenceschopnost a inovace. Konkurenceschopnost v sobě zahrnuje hlavně výzkum, vzdělání, energetiku, dopravu a sociální politiky a bylo jí vyčleněno 9,4 mld. eur.

Do oblasti přírodních zdrojů, životního prostředí, zemědělství a rozvoje venkova jde nejvyšší část výdajů, tj. 56,3 mld. eur. Jenom na spolupráci s neeulejskými zeměmi je vyčleněno 6,8 mld. eur a na správu EU 6,9 mld. eur.

4.4 Souhrnná analýza rozpočtu EU v letech 2005 – 2007

Evropská unie svoje výdaje plánuje vždy pro určité období. Rozpočet na rok 2005 byl sestavován v rámci rozpočtu EU pro původní období 2000 – 2006 na Berlínském summitu, který se uskutečnil 24. – 25. března 1999. Rozpočet, který zde byl schválen, byl zakotven do dokumentu Agenda 2000, který počítal s přijetím nových členských států v roce 2002, což nebylo uskutečněno a tyto státy přistoupily až v roce 2004. Původní rozpočet je uveden v příloze č. 11 a upravený rozpočet v příloze č. 12.

Další finanční rámec Evropské unie je netradičně navržen na sedm let a to období 2007 – 2013. Důvodem je stanovení vývoje tržních výdajů a přímých plateb do zemědělství a nynější provádění strukturálních fondů a realizace úprav v orgánech unie. Vyjednávání o tomto finančním rámci začalo již v únoru roku 2004 a byl přijat až koncem roku 2006. Podrobný rozpis je zobrazen v příloze č. 13.

Hodnoty uvedené v tabulce představují plánované rozpočty ve sledovaných letech, kdy v oblasti závazků se nepředpokládá jejich plné naplnění, jelikož rozpočet EU nesmí být schodkový. Také je známo, že ne všechny členské země veškeré poskytnuté peněžní plnění zcela vyčerpá, jelikož k čerpání prostředků je třeba náročná dokumentace. Hodnota závazků i plateb průběžně mírně roste, ale ani v jednom ze sledovaných let nedojde ke schodku rozpočtu.

⁵⁶ Evropská komise[online]. *Evropská unie v České republice*. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/budget/index_cs.htm

Tabulka 4.1: Přehled závazků a plateb rozpočtu EU v letech 2005 – 2007 v mld. eur

Ukazatel/Rozpočet	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
Závazky	116,55	121,19	126,50
- zemědělství	49,68	51,05	56,30
- strukturální operace	42,42	44,56	54,90
- vnitřní politiky	9,05	9,37	0,62
- vnější vztahy	5,22	5,54	6,80
Platby	106,30	111,97	115,50

Zdroj: European Commission, vlastní zpracování

5 Souhrnná komparace rozpočtu EU s rozpočtem ČR v letech 2005 - 2007

Rozpočet Evropské unie je v letech 2005 -2007 byl sestavován jako rozpočet pro 25 členských států. Rozpočet EU má odlišnou strukturu od rozpočtu ČR, a proto není možné porovnávat jednotlivé položky rozpočtu, ale musí se porovnat celkové příjmy (platby) a výdaje (závazky).

I když EU tvoří rámec na více let, tak ještě každoročně navrhuje Evropská komise rozpočet EU, který je schvalován tzv. rozpočtovou autoritou, tj. Radou EU a Evropským parlamentem. Tento rozpočet se musí sestavovat jako vyrovnaný a roční výdaje nesmí přesáhnout stropy dané víceletým finančním rámcem pro jednotlivé roky a nesmí překročit limit vlastních zdrojů stanovený na 1,24 % HND EU.⁵⁷

Pro provedení komparace rozpočtu Evropské unie a České republiky, je nejprve potřeba převést rozpočty do jednotné měny, tj. do eura. Částky jsou převedeny dle kurzu České národní banky ke dni 10. dubna 2009, kde aktuální kurz eura je 26,435 Kč.⁵⁸

Po převedu do jednotné měny můžeme pozorovat, že příjmy i výdaje ČR by v porovnání s celkovými objemy příjmů a výdajů EU zaujímaly cca jednu třetinu ve sledovaných letech. Toto tvrzení ovšem nezahrnuje počet obyvatel Evropské unie a České republiky. Příjmy EU jsou tvořeny danými procentními sazbami z ekonomických ukazatelů jednotlivých států. Tyto procenta jsou nízké, ale takto získané příjmy se poté rozdělují dle principů solidarity a proporcionality mezi ostatní členské země. Pro další provedení komparace je tedy využito indexů a dále přepočtu na jednoho obyvatele, abychom získali lepší vypovídací hodnotu dat.

⁵⁷ MANDYSOVÁ, I. *Evropská integrace*. Univerzita Pardubice, 2006

⁵⁸ Česká národní banka [online]. *Kurzový lístek dne 10. dubna 2009*. Dostupné z http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/denni_kurz.jsp

Tabulka 5.1: Komparace aktiv a pasiv rozpočtu EU a ČR v mld. EUR

Ukazatel Instituce	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
EU:			
- závazky	116,55	121,19	126,50
- platby	106,30	111,97	115,50
ČR:			
- příjmy	32,78	34,92	38,81
- výdaje	34,91	38,61	41,32

Zdroj: www.evropska-unie.cz, www.mfcr.cz, vlastní zpracování

Pro přesnější porovnání objemů rozpočtů je následně provedeno přepočtení objemů na indexy, které jsou srovnatelné, mají lepší vypovídací hodnotu a mohou se lépe komparovat. Aby bylo možné říci, že rozpočty jsou sestavovány správně, bylo by třeba, aby se index rovnal hodnotě jedna a příliš se neodchyloval. Z tabulky č. 2.24 je patrné, že rozpočet EU je stabilnější než rozpočet ČR. Rozpočet České republiky je v porovnání s rozpočtem Evropské unie rozkolísaný a více vzdálený optimální hodnotě, což je ovlivněno např. politickou situací v daném státě. Naopak na vyrovnanosti rozpočtu EU se např. podílí jeho stálé příjmy, které jsou pevně dané stanovenými sazbami a výdaje, které jsou dlouhodobě předběžně plánované a většina jejich uvolnění je vázána na vypracování podrobné dokumentace ze strany příjemců.

Tabulka 5.2: Komparace aktiv a pasiv rozpočtu EU a ČR v mld. EUR

Ukazatel Instituce	Index 2004/2005	Index 2005/2006	Index 2006/2007
EU:			
- závazky	0,95	0,96	0,96
- platby	0,94	0,95	0,97
ČR:			
- příjmy	0,84	0,94	0,90
- výdaje	0,88	0,90	0,93

Zdroj: www.evropska-unie.cz, www.mfcr.cz, vlastní zpracování

Další možností komparace je provedení přepočtu celkových objemů na stranách aktiv a pasiv obou rozpočtů na jednoho obyvatele. Počet obyvatel pro Českou republiku je něco málo přes 10 milionu obyvatel a počet obyvatel v Evropské unii je téměř 500 milionu obyvatel, tj. 7,5 % světové populace. Přepočtené hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 5.3.

Tabulka 5.3: Komparace aktiv a pasiv rozpočtu EU a ČR v EUR na obyvatele

Ukazatel Instituce	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
EU:			
- závazky	233,10	242,38	253,00
- platby	212,60	223,94	231,00
ČR:			
- příjmy	3 278,00	3 492,00	3 881,00
- výdaje	3 491,00	3 861,00	4 132,00

Zdroj: www.evropska-unie.cz, www.mfcr.cz, vlastní zpracování

Po přepočtu na jednoho obyvatele dostaneme zcela objektivní a komparovatelné hodnoty. Z těchto hodnot vyplývá, že rozpočet České republiky je sestavován téměř jako patnáctinásobek rozpočtu Evropské unie. Je tedy patrné, že rozpočet Evropské unie je v porovnání s rozpočtem České republiky téměř zanedbatelný co do objemu, ale pokud se blíže podívám na funkce, které plní rozpočet Evropské unie, tak jeho významnost vysoce stoupne. Rozpočet Evropské unie je velice důležitý a stabilní.

Závěr

V této diplomové práci byla provedena analýza výdajů a příjmů státního rozpočtu v období 2003 – 2007, kdy hlavním zdrojem čerpání informací se staly Zprávy o státním rozpočtu a Státní závěrečné účty České republiky za sledované období, podklady z knihovny Ministerstva financí v Praze a zbývající část dat byla doplněna z internetových stránek Ministerstva financí. Ve druhé části této práce je proveden rozbor hospodaření pěti silových ministerstev České republiky, tj. MOCR, MFCR, MPSV, MVCR a MSMT, ve sledovaných letech 2005 – 2007. Třetí část práce je věnována rozpočtu Evropské unie v letech 2005 – 2007, podkladem pro tuto část se staly internetové stránky Evropské unie, Evropské komise a finanční rámce sestavené pro toto období. Poslední část práce je věnována komparaci rozpočtu České republiky s rozpočtem Evropské unie, která vychází především z vlastních propočtů a zdrojů uvedených v analýzách předešlých částí diplomové práce.

Cílem práce bylo provést analýzy výdajů a příjmů státního rozpočtu v letech 2003 – 2007, přičemž měl být použit ekonomický ukazatel na straně výdajů, a poté rozebrat hospodaření pěti ministerstev. Dalším cílem práce byla analýza rozpočtu Evropské unie v letech 2005 – 2007. Tyto dva cíle se staly hlavním podkladem pro poslední cíl práce, tj. komparace obou rozpočtů v letech 2005 – 2007.

V obecné části se zabírám charakteristikou rozpočtové soustavy ČR a státního rozpočtu, rozpočtovým procesem, charakteristikou a obvyklou strukturou příjmů a výdajů rozpočtu, deficitem státního rozpočtu a ekonomickým vývojem. Dále je zde uvedena charakteristika rozpočtu Evropské unie, princip subsidiarity a proporcionality, proces schvalování evropského rozpočtu, jeho základní struktura, rozčlenění výdajů, finanční perspektiva rozpočtu, kontrola rozpočtu Evropské unie a odlišnosti rozpočtu EU od národních rozpočtů.

Ve speciální části práce je uveden nejprve rozbor jednotlivých státních rozpočtů ve struktuře hlavní ekonomický vývoj jednotlivých let, oddělená analýza příjmů a výdajů položek státního rozpočtu v jednotlivých letech a celkové hodnocení státního dluhu v letech 2003 – 2007. Analýza příjmů a výdajů se zabírá nejprve návrhem státního rozpočtu, změnami, ke kterým došlo v průběhu roku, a na závěr komparací se skutečnými výsledky, jež jsou součástí státního závěrečného účtu. Výdaje státního rozpočtu byly dále

hodnoceny pomocí poměrového ukazatele elasticity výdajů státního rozpočtu ku hrubému domácímu produktu. Pomocí tohoto ukazatel byl prokázán neúměrný růst výdajů vzhledem k hrubému produktu. Tento neúměrný růst byl vykázan hlavně u kapitálových výdajů, což je uvedeno v grafu č. 2.6. V celkovém hodnocení státního dluhu byla sledována tendence státního dluhu a provedeno srovnání schodků státního rozpočtu s celkovými přírůstky státního dluhu.

Dále je v práci analyzováno hospodaření jednotlivých pěti silových ministerstev v letech 2005 – 2007. Úmyslně byla vybrána ministerstva, která nejvíce čerpají prostředky ze státního rozpočtu. U jednotlivých ministerstev jsou srovnávány jejich příjmy a výdaje a zjišťovány jejich konečné schodky. Ze zvolených ministerstev tvoří největší schodek Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, které nemá téměř žádnou možnost získat vlastní zdroje a téměř veškeré jeho hospodaření je kryté státním rozpočtem. Tyto výdaje mají nezanedbatelnou růstovou tendenci a jejich podíl na celkovém státním dluhu postupně narůstá. Srovnání všech pěti ministerstev je uvedeno v tabulce č. 3.4. Státní rozpočet je v České republice již několik let sestavován jako schodkový. Tyto schodky neustále rostou a předpokládá se schodek pro rok 2009 až ve výši 150 mld. Kč, což je ovlivněno především současnou hospodářskou krizí. Tento růst schodků by mohl mít za následek porušení Maastrichtských kritérií, která stanovila Evropská unie, a ČR by mohla být nucena platit vysoké sankce za toto porušení.

Další části práce jsou věnovány rozpočtu Evropské unie v letech 2005 – 2007 a komparací rozpočtu České republiky s rozpočtem EU. Pro provedení výsledné komparace bylo nutné převést rozpočet ČR a EU do jednotné měny, tj. eura. Jednotlivé rozpočty se liší především svojí strukturou a schvalováním rozpočtu, kdy rozpočet EU nesmí být schodkový. Po provedení indexace obou rozpočtů byla zjištěna výrazná vyrovnanost rozpočtu EU oproti rozpočtu ČR, který je velice rozkolísaný.

Věřím, že do budoucna, až pomine současná hospodářská krize, jejíž následky budou dlouhodobé, se podaří i v České republice sestavit vyrovnaný nebo přebytkový rozpočet a bude postupně docházet ke snižování státního dluhu.

Seznam použité literatury

1. ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Kurzový lístek dne 10. dubna 2009*. [online]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/denni_kurz.jsp
2. EUROPEAN COMMISSION. *General budget of the European Union for the financial year 2005*. [online]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/budget/library/publications/budget_in_fig/syntchif_2005_en.pdf
3. EUROPEAN COMMISSION. *General budget of the European Union for the financial year 2006*. [online]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/budget/library/publications/budget_in_fig/syntchif_2006_en.pdf
4. EVROPSKÁ KOMISE: AGENDA 2000. *Financing the European Union. Commission Report on the Operation of the Own Resources System*. Supplement 2/98 to the Bulletin of the European Union. Luxemburg: Office for official Publications of the European Communities, 1998a
5. EVROPSKÁ KOMISE, *Amsterodamská smlouva*. [online] c1997a. http://www.evropska-unie.cz/download/cz/oficialni_dokumenty/Smlouvy_EU/Amsterodamska_smlouva.pdf
6. EVROPSKÁ KOMISE, *Interinstitutional agreement of 6 May 1999 between the European Parliament, the Council and the Commission on budgetary discipline and improvement of the budgetary procedure*. [online]. <http://www.europa.eu.int/comm/budget/pdf/financialfrwk/a111999/a111en.pdf>
7. EVROPSKÁ UNIE V ČR [online]. *Rozpočet EU*. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/budget/index_cs.htm
8. HAMERNIKOVA, B., MAAYTOVÁ, A., *Veřejné finance*. Praha: ASPI 2007
9. HOLMAN, R., *Ekonomie. 3. aktualizované vydání*. Praha: C. H. BECK, 2002
10. KÖNIG, P., LACINA, L. a kol., *Rozpočet a politiky Evropské unie*. Praha: C. H. BECK, 2004
11. KUMŠT, J., *Rozpočtová skladba v roce 2001 a 111 praktických příkladů: publikace pro pracovníky orgánů státní správy, obcí, krajů a jejich organizačních složek*. Pragoeduca, Praha 2001

12. MANDYSOVÁ, I. *Evropská integrace pro kombinované studium*. Univerzita Pardubice, 2006
13. MARKOVÁ, H. *Rozpočtové právo*. Praha: C. H. Beck, 2001
14. MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Ekonomický vývoj a veřejné rozpočty*. [online]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_14961.html
15. MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Zprávy o řízení státního dluhu*. [online]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet_14958.html
16. PEKOVÁ, J., PILNÝ, J. *Veřejná správa a finance*. Praha: ASPI Publishing, 2002
17. PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 2. přepracované vydání..* Praha: ASPI Publishing, 2005
18. PILNÝ, J. *Veřejné finance*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2007
19. RADA EU. *Council Regulation (EC) No 1260/1999 of 21 June 1999 laying down general provisions on the Structural Funds*. [online]. Dostupné z: http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/1_16119990626en000100042.pdf
20. STIGLITZ J. E., *Economics of the Public Sector*. W. W. Bortin and Company 1997

Zákony o SR za sledované roky 2003 - 2007

Státní závěrečné účty ČR za roky 2003 - 2007

Internetové stránky Ministerstva financí

Internetové stránky Českého statistického úřadu

Knihovna Ministerstva financí

Státní závěrečné účty a rozpočty Ministerstva obrany za roky 2005 – 2007

Státní závěrečné účty a rozpočty Ministerstva financí za roky 2005 – 2007

Státní závěrečné účty a rozpočty Ministerstva práce a sociálních věcí za roky 2005 – 2007

Státní závěrečné účty a rozpočty Ministerstva vnitra za roky 2005 – 2007

Státní závěrečné účty a rozpočty Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy za roky 2005 – 2007

Státní závěrečné účty a rozpočty Evropské unie za roky 2005 – 2007

Seznam použitých zkratk

ČR – Česká republika

HDP – hrubý domácí produkt

SR – státní rozpočet

PS - Poslanecká sněmovna

SZÚ – státní závěrečný účet

MF – Ministerstvo financí

DPH – daň z přidané hodnoty

SZ – sociální zabezpečení

MO – Ministerstvo obrany

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MSMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MV – Ministerstvo vnitra

OSS – organizační složka státu

SOS – samostatná organizační složka

EMS – evropský měnový systém

EU – Evropská unie

HND – hrubý národní důchod

JPY – japonská měnová jednotka

Seznam tabulek

Tabulka 1.1:	Obvyklá struktura příjmů a výdajů SR.....	- 16 -
Tabulka 1.2:	Struktura příjmů a výdajů rozpočtu EU	- 20 -
Tabulka 2.1:	Příjmy státního rozpočtu za rok 2003 v mld. Kč	- 27 -
Tabulka 2.2:	Výdaje státního rozpočtu za rok 2003 v mld. Kč	- 28 -
Tabulka 2.3:	Skladba státního dluhu podle držitele v roce 2003	- 29 -
Tabulka 2.4:	Příjmy státního rozpočtu za rok 2004 v mld. Kč	- 31 -
Tabulka 2.5:	Výdaje státního rozpočtu za rok 2004 v mld. Kč	- 32 -
Tabulka 2.6:	Skladba státního dluhu podle držitele v roce 2004	- 33 -
Tabulka 2.7:	Příjmy státního rozpočtu za rok 2005 v mld. Kč	- 35 -
Tabulka 2.8:	Výdaje státního rozpočtu za rok 2005 v mld. Kč	- 36 -
Tabulka 2.9:	Skladba státního dluhu podle držitele v roce 2005	- 37 -
Tabulka 2.10:	Příjmy státního rozpočtu za rok 2006 v mld. Kč	- 39 -
Tabulka 2.11:	Výdaje státního rozpočtu za rok 2006 v mld. Kč	- 40 -
Tabulka 2.12:	Skladba státního dluhu podle držitele v roce 2006	- 41 -
Tabulka 2.13:	Příjmy státního rozpočtu za rok 2007 v mld. Kč	- 43 -
Tabulka 2.14:	Výdaje státního rozpočtu za rok 2007 v mld. Kč	- 44 -
Tabulka 2.15:	Skladba státního dluhu podle držitele v roce 2007	- 45 -
Tabulka 2.16:	Příjmy státního rozpočtu v letech 2003 - 2007 v mld. Kč.....	- 46 -
Tabulka 2.17:	Výdaje státního rozpočtu v letech 2003 - 2007 v mld. Kč	- 47 -
Tabulka 3.1:	Skutečné příjmy a výdaje vybraných ministerstev za rok 2005 v mil.Kč-	53 -
Tabulka 3.2:	Skutečné příjmy a výdaje vybraných ministerstev za rok 2006 v mil. Kč. -	54
-		
Tabulka 3.3:	Skutečné příjmy a výdaje vybraných ministerstev za rok 2007 v mil.Kč-	56 -
Tabulka 3.4:	Souhrnné hospodaření vybraných ministerstev v letech 2005 – 2007 v mil. Kč	- 57 -
Tabulka 4.1:	Přehled závazků a plateb rozpočtu EU v letech 2005 – 2007 v mld. eur.-	60 -
Tabulka 5.1:	Komparace aktiv a pasiv rozpočtu EU a ČR v mld. EUR.....	- 61 -
Tabulka 5.2:	Komparace aktiv a pasiv rozpočtu EU a ČR v mld. EUR.....	- 61 -
Tabulka 5.3:	Komparace aktiv a pasiv rozpočtu EU a ČR v EUR na obyvatele	- 62 -

Seznam Grafů

Graf 2.1: Struktura kapitálových výdajů v roce 2003	- 29 -
Graf 2.2: Struktura kapitálových výdajů v roce 2004	- 33 -
Graf 2.3: Struktura kapitálových výdajů v roce 2005	- 37 -
Graf 2.4: Struktura kapitálových výdajů v roce 2006	- 41 -
Graf 2.5: Struktura kapitálových výdajů v roce 2007	- 45 -
Graf 2.6: Elasticita výdajů	- 49 -
Graf 2.7: Porovnání příjmů a výdajů SR ČR	- 50 -
Graf 2.8: Celkový státní dluh na osobu v Kč	- 51 -
Graf 2.9: Porovnání schodků SR s přírůstky státního dluhu	- 51 -

Seznam příloh

Příloha č. 1	Příjmy státního rozpočtu za rok 2003 v mld. Kč
Příloha č. 2	Výdaje státního rozpočtu za rok 2003 v mld. Kč
Příloha č. 3	Příjmy státního rozpočtu za rok 2004 v mld. Kč
Příloha č. 4	Výdaje státního rozpočtu za rok 2004 v mld. Kč
Příloha č. 5	Příjmy státního rozpočtu za rok 2005 v mld. Kč
Příloha č. 6	Výdaje státního rozpočtu za rok 2005 v mld. Kč
Příloha č. 7	Příjmy státního rozpočtu za rok 2006 v mld. Kč
Příloha č. 8	Výdaje státního rozpočtu za rok 2006 v mld. Kč
Příloha č. 9	Příjmy státního rozpočtu za rok 2007 v mld. Kč
Příloha č. 10	Výdaje státního rozpočtu za rok 2007 v mld. Kč
Příloha č. 11	Agenda 2000 - původní
Příloha č. 12	Agenda 2000 – nová
Příloha č. 13	Nový rozpočtový rámec

Příjmy státního rozpočtu za rok 2003 (v mld. Kč)

Ukazatel	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (4:3)
		Schválený	Po změnách		
	1	2	3	4	5
Příjmy celkem	704,97	684,06	686,06	699,67	102,00
Daňové příjmy celkem	628,03	660,95	660,95	668,32	101,10
Příjmy z daní a poplatků	369,52	385,43	385,43	395,96	102,70
Daň z příjmů fyzických osob	82,11	90,60	90,60	88,63	97,80
Daň z příjmů právnických osob	76,91	81,80	81,80	84,27	103,00
Daň z přidané hodnoty	118,38	121,20	121,20	125,66	103,70
Spotřební daně	68,61	67,50	67,50	72,76	107,80
Správní poplatky	4,07	4,45	4,45	3,51	78,90
Daně a poplatky z provozu motorových vozidel	0,67	1,03	1,03	1,16	112,60
Clo	9,77	9,60	9,60	10,25	106,80
Daně z majetkových a kapitálových převodů	7,86	8,90	8,90	8,77	98,50
Ostatní daňové příjmy	0,14	0,35	0,35	0,94	268,60
Pojistné soc. zabezpečení a přisp. na státní politiku zaměstnanosti	258,81	275,53	275,53	272,37	98,90
z toho: pojistné na důch. pojištění	198,42	211,98	211,98	209,59	98,90
Nedaňové příjmy	47,90	20,38	22,22	23,32	105,00
Příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků	18,41	8,86	11,59	12,99	112,00
z toho: Soudní poplatky	1,00	0,55	0,55	0,98	92,70
Přijaté sankční platby	3,85	2,10	2,13	3,26	153,10
Přijaté splátky půjček	23,21	5,45	4,82	3,49	72,40
z toho:					
Splátky z tuzemska	1,31	3,29	2,66	0,79	29,70
Splátky ze zahraničí	21,54	1,93	1,93	2,35	121,80
Kapitálové příjmy	1,44	0,58	0,59	0,51	86,00
Přijaté dotace	27,59	2,15	2,30	7,51	326,70

Zdroj: SZÚ za rok 2003, Ministerstvo financí ČR

Výdaje státního rozpočtu za rok 2003 (v mld. Kč)

Ukazatel	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003		Skutečnost 2003	Plnění v % (5:3)
		Schválený	Po změnách		
	1	2	3	4	5
Výdaje celkem	750,68	795,36	818,02	808,72	98,90
I. Běžné výdaje					
Neinvestiční nákupy a související výdaje	700,95	741,14	760,54	751,78	98,80
Z toho: platby zaměst. a ost. platby za prov. práci	162,31	156,56	180,32	176,22	-
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	64,90	59,24	59,71	58,77	98,40
Úroky a ostatní fin. výdaje	22,22	20,14	20,39	20,02	98,20
Materiál, voda, palivo a energie	21,40	24,30	23,46	22,66	96,60
Služby	15,88	17,50	16,56	16,44	99,30
Neinvestiční dotace podnik. subjektům	20,05	20,80	21,06	19,85	94,30
Nein. dotace nezis. apod. org.	69,16	52,99	52,76	52,04	98,60
Neinvestiční transfery veř. rozpočtům centrální úrovně	5,90	5,46	5,99	5,89	98,30
Z toho: státním fondům	33,60	37,14	39,35	39,68	100,80
Fondům soc. a zdrav. pojištění	2,93	4,73	6,72	6,72	100,00
Nein. příspěvky přísp. org.	30,58	32,26	32,51	32,51	100,00
Nein. převody vlast. fondům	38,32	33,12	33,82	33,87	100,10
Nein. transfery obyvatelstvu	4,58	1,11	1,14	2,89	253,50
Z toho: sociální dávky	308,03	324,10	324,10	322,17	99,40
Z toho: důchody	292,24	307,19	306,72	305,03	99,40
Ostatní transfery	212,56	225,79	226,00	225,83	99,90
Nein. transfery do zahraničí	14,41	16,40	16,78	16,73	99,70
Neinvestiční půjčky subjektům	1,89	3,28	2,43	2,16	88,90
Z toho: podnik. subjektům	5,10	13,89	5,76	3,64	63,20
Ostatní neinvestiční výdaje	5,04	12,90	5,71	3,61	63,20
	1,91	7,72	2,35	1,15	48,90
	49,73	54,22	57,48	56,94	99,10
II. Kapitálové výdaje					

Zdroj: SZÚ za rok 2003, Ministerstvo financí ČR

Příjmy státního rozpočtu za rok 2004 (v mld. Kč)

Ukazatel	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)
		Schválený	Po změnách		
	1	2	3	4	5
Příjmy celkem	699,67	754,08	754,08	769,21	102,00
Daňové příjmy celkem	668,32	714,40	714,40	718,00	100,50
Příjmy z daní a poplatků	395,96	422,08	422,08	424,69	100,60
Daň z příjmů fyzických osob	88,63	95,20	95,20	95,21	100,00
Daň z příjmů právnických osob	84,27	84,60	84,60	85,50	101,10
Daň z přidané hodnoty	125,66	133,40	133,40	140,38	105,20
Spotřební daně	72,76	84,20	84,20	82,79	98,30
Správní poplatky	3,51	4,30	4,30	3,44	80,00
Daně a poplatky z provozu motorových vozidel	1,16	1,28	1,28	1,33	103,90
Clo	10,25	4,40	4,40	4,90	111,40
Daně z majetkových a kapitálových převodů	8,77	14,30	14,30	10,38	72,60
Ostatní daňové příjmy	0,94	0,40	0,40	0,76	190,00
Pojistné soc. zabezpečení a přisp. na státní politiku zaměstnanosti	272,37	292,32	292,32	293,30	100,30
z toho: pojistné na důch. pojištění	209,59	242,27	242,27	243,23	100,40
Nedaňové příjmy	23,32	25,20	25,19	31,47	124,90
Příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků	12,99	9,60	9,53	15,06	158,00
z toho: Soudní poplatky	0,98	0,60	0,60	0,93	155,00
Přijaté sankční platby	3,26	2,03	2,06	4,61	223,80
Přijaté splátky půjček	3,49	10,93	10,89	8,40	77,10
z toho:					
Splátky z tuzemska	0,79	2,30	2,26	0,97	42,90
Splátky ze zahraničí	2,35	3,65	3,65	2,05	56,20
Kapitálové příjmy	0,51	1,19	1,20	0,95	79,20
Přijaté dotace	7,51	13,29	13,29	18,79	141,40

Zdroj: SZÚ za rok 2004, Ministerstvo financí ČR

Výdaje státního rozpočtu za rok 2004 (v mld. Kč)

Ukazatel	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (5:3)
		Schválený	Po změnách		
	1	2	3	4	5
Výdaje celkem	808,72	869,05	869,75	862,89	99,20
I. Běžné výdaje					
Neinvestiční nákupy a související výdaje					
Z toho: platby zaměst. a ost. platby za prov. práci	751,78	803,23	802,14	796,18	99,20
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	176,22	180,61	184,38	175,81	-
Úroky a ostatní fin. výdaje	58,77	60,11	61,31	59,90	97,70
Materiál	20,02	20,58	20,93	20,52	98,00
Voda, palivo a energie	22,66	28,36	28,67	28,55	99,60
Služby	11,50	10,97	9,93	9,41	94,80
Neinvestiční dotace podnik. subjektům	4,93	5,68	4,38	4,44	101,40
Nein. dotace nezis. apod. org.	19,85	22,85	24,23	21,83	90,10
Neinvestiční transfery veř. rozpočtům centrální úrovně	52,04	65,16	52,52	49,19	93,70
Z toho: státním fondům	5,89	5,84	6,33	6,06	95,70
Fondům soc. a zdrav. pojištění	38,68	41,08	49,78	46,72	93,90
Nein. příspěvky přísp. org.	6,72	7,53	16,28	13,24	81,30
Nein. převody vlast. fondům	32,51	33,39	33,39	33,39	100,00
Nein.transfery obyvatelstvu	322,17	332,64	333,91	332,61	99,60
Z toho: sociální dávky	305,03	313,11	314,27	313,26	99,70
Z toho: důchody	225,83	232,12	230,91	230,90	100,00
Ostatní transfery	16,73	18,73	19,02	19,01	99,90
Nein. transfery do zahraničí	2,16	20,50	19,18	18,32	95,50
Z toho: odvod do EU	-	16,87	16,51	16,01	97,00
Neinvestiční půjčky	3,64	3,37	3,20	1,32	41,30
Z toho: podnik. subjektům	3,61	3,32	3,15	1,27	40,30
Nein. převody Národ. fondu	0,15	0,16	0,21	0,10	47,60
Ostatní neinvestiční výdaje	1,15	8,35	2,40	0,46	19,20
	56,94	65,82	67,62	66,71	98,70
II. Kapitálové výdaje					

Zdroj: SZÚ za rok 2004, Ministerstvo financí ČR

Příjmy státního rozpočtu za rok 2005 (v mld. Kč)

Ukazatel	Skutečnost 2004	Rozpočet 2005		Skutečnost 2005	Plnění v % (6:5)
		Schválený	Po změnách		
	1	2	3	4	5
Příjmy celkem	769,21	824,83	824,83	866,46	107,60
Daňové příjmy celkem	718,00	776,05	776,05	771,62	102,00
Příjmy z daní a poplatků	424,69	461,30	461,30	460,43	104,30
Daň z příjmů fyzických osob	95,21	103,40	103,40	94,77	99,20
Daň z příjmů právnických osob	85,50	88,30	88,30	100,27	122,90
Daň z přidané hodnoty	140,38	167,00	167,00	146,82	95,20
Spotřební daně	82,79	87,50	87,50	103,63	109,20
Správní poplatky	3,44	4,10	4,10	3,73	91,00
Daně a poplatky z provozu motorových vozidel	1,33	1,30	1,30	1,26	96,90
Clo	4,90	0,70	0,70	1,25	178,60
Daně z majetkových a kapitálových převodů	10,38	8,60	8,60	8,11	94,30
Ostatní daňové příjmy	0,76	0,40	0,40	0,60	150,00
Pojistné soc. zabezpečení a přísp. na státní politiku zaměstnanosti	293,30	314,75	314,75	311,18	98,90
z toho: pojistné na důch. pojištění	243,23	260,87	260,87	258,28	99,00
Nedaňové příjmy	31,47	18,07	17,42	26,11	149,90
Příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků	15,06	8,77	8,20	11,27	137,40
z toho: Soudní poplatky	0,93	0,60	0,60	0,83	138,30
Přijaté sankční platby	4,61	1,88	1,89	4,45	235,40
Přijaté splátky půjček	8,40	5,07	5,06	6,64	131,20
z toho:					
Splátky z tuzemska	0,97	1,29	1,94	1,21	62,40
Splátky ze zahraničí	2,05	2,49	2,49	5,25	210,80
Kapitálové příjmy	0,95	0,15	0,15	0,97	646,70
Přijaté dotace	18,79	30,56	31,21	67,76	217,10

Zdroj: SZÚ za rok 2005, Ministerstvo financí ČR

Výdaje státního rozpočtu za rok 2005 (v mld. Kč)

Ukazatel	Skutečnost 2004	Rozpočet 2005		Skutečnost 2005	Plnění v % (5:4)
		Schválený	Po změnách		
	1	2	3	4	5
Výdaje celkem	862,89	908,41	908,41	922,79	103,90
I. Běžné výdaje					
Neinvestiční nákupy a související výdaje	796,18	837,69	833,85	843,79	103,00
Z toho: platby zaměst. a ost. platby za prov. práci	175,81	185,07	176,34	186,93	-
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	59,90	66,33	65,22	64,29	-
Úroky a ostatní fin. výdaje	20,52	22,86	22,45	22,07	98,30
Materiál	28,55	35,20	27,30	26,17	95,90
Voda, palivo a energie	9,41	10,31	10,22	9,59	93,90
Služby	4,44	5,95	5,10	5,03	98,60
Neinvestiční dotace podnik. subjektům	21,83	28,42	29,52	25,31	85,70
Nein. dotace nezis. apod. org.	49,19	22,29	22,71	23,30	102,60
Neinvestiční transfery veř. rozpočtům centrální úrovně	6,06	5,39	6,80	6,57	96,60
Z toho: státním fondům	46,72	59,27	63,08	55,72	88,30
Fondům soc. a zdrav. pojištění	13,24	25,16	28,96	21,87	75,50
Nein. transfery veř. rozpočtům územní úrovně	33,39	33,98	33,98	33,74	99,30
Z toho: obcím	111,01	80,26	112,80	102,54	99,70
krajům	27,64	24,46	26,66	26,47	99,30
Nein. příspěvky přísp. org.	80,36	55,80	86,11	76,06	99,80
Nein. převody vlast. fondům	36,15	38,84	40,03	40,12	100,20
	17,61	23,48	23,46	52,29	222,90
Nein.transfery obyvatelstvu	332,61	344,39	347,44	346,60	99,80
Z toho: sociální dávky	313,26	325,20	326,66	325,99	99,80
	18,32	30,91	30,40	28,97	95,30
Nein. transfery do zahraničí	16,01	27,32	27,32	26,33	96,30
Z toho: odvod do EU	1,32	2,67	1,85	0,04	2,40
Neinvestiční půjčky	0,46	44,42	8,16	0,92	28,80
Ostatní neinvestiční výdaje	66,71	70,72	74,56	79,00	113,60
II. Kapitálové výdaje					

Zdroj: SZÚ za rok 2005, Ministerstvo financí ČR

Příjmy státního rozpočtu za rok 2006 (v mld. Kč)

Ukazatel	Skutečnost 2005	Rozpočet 2006		Skutečnost 2006
		schválený ^{a)}	po změnách	
	1	2	3	4
Daňové příjmy (daně, poplatky, pojistné)	771,62	809,57	809,57	802,89
Příjmy z daní a poplatků	460,43	473,25	473,25	469,19
Daň z příjmů fyzických osob (DPFO)	94,77	92,30	92,30	91,59
v tom: DPFO ze závislé činnosti a z funkčních požitků	76,35	73,00	73,00	77,01
DPFO ze samostatné výdělečné činnosti	13,90	14,70	14,70	9,34
DPFO z kapitálových výnosů	4,52	4,60	4,60	5,24
Daň z příjmů právnických osob (DPPO)	100,27	88,00	88,00	95,47
Obecné vnitř. daně ze zboží a služeb v tuzemsku (DPH)	146,82	156,70	156,70	153,51
Zvláštní daně a poplatky ze zboží a služeb v tuzemsku (SD)	103,63	118,90	118,90	112,56
Poplatky za znečišťování životního prostředí	1,26	1,35	1,35	1,31
Správní poplatky	3,73	4,10	4,10	3,95
Daně z mezinár. obchodu a transakcí (clo)	1,25	1,20	1,20	1,22
Daně z majetkových a kapitál. převodů	8,11	10,30	10,30	8,52
Ostatní daňové příjmy	0,60	0,40	0,40	1,06
Pojistné na soc.zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a veřejné zdrav.pojištění	311,18	336,32	336,32	333,70
z toho: Pojistné na důchodové pojištění	258,28	279,08	279,08	276,86
Nedaňové příjmy celkem	26,11	15,71	15,65	25,49
<i>Příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků</i>	<i>11,27</i>	<i>7,66</i>	<i>7,61</i>	<i>11,65</i>
z toho: Odvody přebytků organizací s přímým vztahem	1,80	1,08	1,09	1,83
Příjmy z vlastní činnosti	3,00	2,24	2,18	2,72
Příjmy z úroků a realizace finančního majetku	5,00	3,30	3,30	5,68
Soudní poplatky	0,83	0,62	0,62	0,83
<i>Přijaté sankční platby a vratky transferů</i>	<i>4,45</i>	<i>1,92</i>	<i>1,92</i>	<i>3,82</i>
<i>Příjmy z prodeje nekap.majetku a ost nedaň. příjmy</i>	<i>3,76</i>	<i>3,02</i>	<i>3,00</i>	<i>7,95</i>
z toho: Dobrovolné pojistné	0,87	0,93	0,93	0,89
<i>Přijaté splátky půjčených prostředků</i>	<i>6,64</i>	<i>3,11</i>	<i>3,11</i>	<i>2,07</i>
z toho: Splátky půjčených prostředků od podnikatel.subjektů	0,74	2,41	2,41	0,62
Splátky půjčených prostředků ze zahraničí (z vládních úvěrů)	5,25	0,18	0,18	0,80
Kapitálové příjmy celkem	0,97	2,19	1,07	2,34
Přijaté dotace celkem	67,76	61,92	63,07	92,34
z toho: Neinvestiční přijaté dotace	66,55	39,16	38,96	86,00
z toho: Neinvestiční dotace přijaté od EU	13,32	28,16	27,96	19,61
Přijaté kompenzační platby z rozpočtu EU	8,94	6,00	6,00	5,71
Investiční přijaté dotace	1,21	22,76	24,11	6,34
z toho: Investiční dotace přijaté od EU	0,18	22,76	22,96	4,22
PRIJMY STÁTNÍHO ROZPOČTU CELKEM	866,46	889,39	889,36	923,06

Zdroj: SZÚ za rok 2006, Ministerstvo financí ČR

Výdaje státního rozpočtu za rok 2006 (v mld. Kč)

	Skutečnost 2005	Rozpočet 2006		Skutečnost 2006
		schválený	po změnách	
	1	2	3	4
VÝDAJE celkem	922 798	973 102	973 072	1 020 640
BĚŽNÉ VÝDAJE	843 799	878 850	876 773	915 341
Výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné	86 373	91 061	89 955	89 410
v tom: platy	59 262	62 852	61 893	61 584
ostatní platby za provedenou práci	5 032	4 887	4 990	4 952
povinné pojistné placené zaměstnavatelem	22 079	23 323	23 072	22 874
Neinvestiční nákupy a související výdaje	99 564	99 016	95 236	115 874
v tom: nákup materiálu	9 597	9 044	9 826	10 629
úroky a ostatní finanční výdaje	26 176	36 078	34 225	33 707
nákup vody, paliv a energie	5 035	5 612	5 542	5 897
nákup služeb	25 314	31 141	29 435	27 650
ostatní nákupy	9 120	8 479	9 218	10 337
poskytnuté zálohy, jistiny, záruky a vládní úvěry	17 926	339	278	20 642
výdaje související s neinv. nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary	6 395	8 324	6 712	7 012
Neinvestiční transfery podnikatelským subjektům a neziskovým organizacím	30 617	32 144	33 118	31 625
z toho: neinv. transfery podnikatelským subjektům	23 307	23 512	21 924	22 057
neinv. transfery neziskovým apod. org.	6 572	7 820	9 937	8 152
z toho: občanským sdružením	2 577	2 448	3 243	3 305
Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně	55 729	64 241	75 224	80 797
z toho: státním fondům	21 875	27 767	30 034	29 190
fondům soc. a zdrav. veřejného pojištění	33 744	36 279	43 115	43 013
Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	102 540	106 812	112 120	110 602
z toho: obcím	26 479	35 226	38 183	37 273
krajům	76 060	71 580	73 936	73 327
Neinvestiční transfery příspěvkovým apod. org.	40 129	43 957	46 990	46 150
Převody vlastním fondům	52 299	12 544	12 535	35 111
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	346 603	374 106	376 573	376 029
z toho: sociální dávky	325 998	352 398	354 489	354 442
z toho: důchody	247 390	272 816	272 835	272 911
Neinvestiční transfery do zahraničí	28 977	34 253	30 726	28 921
z toho: odvody vlastních zdrojů ES do rozpočtu EU	26 330	30 135	27 615	26 169
Neinvestiční půjčené prostředky	44	1 831	1 824	3
Ostatní neinvestiční výdaje *)	924	18 885	2 472	819
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE	78 999	94 252	96 299	105 299
z toho: investiční nákupy a související výdaje	17 870	22 221	21 370	23 506
inv. transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	10 153	11 585	18 079	18 877

Zdroj: SZÚ za rok 2006, Ministerstvo financí ČR

Příjmy státního rozpočtu za rok 2007 (v mld. Kč)

UKAZATEL	Skutečnost 2006	Rozpočet 2007		Skutečnost 2007
		Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	
	1	2	3	4
Daňové příjmy (daně, poplatky, pojistné)	802,89	871,85	871,85	900,65
<i>Příjmy z daní a poplatků</i>	<i>469,19</i>	<i>516,90</i>	<i>516,90</i>	<i>533,51</i>
Daň z příjmů fyzických osob (DPFO)	91,59	98,10	98,10	102,14
v tom: DPFO ze závislé činnosti a z funkčních požitků	77,01	83,60	83,60	87,20
DPFO ze samostatné výdělečné činnosti	9,34	9,50	9,50	8,89
DPFO z kapitálových výnosů	5,24	5,00	5,00	6,05
Daň z příjmů právnických osob (DPPO)	95,47	107,50	107,50	114,75
Obecné vnitř. daně ze zboží a služeb v tuzemsku (DPH)	153,51	163,60	163,60	166,63
Zvláštní daně a poplatky ze zboží a služeb v tuzemsku (SD)	112,56	131,30	131,30	131,59
Poplatky za znečištění životního prostředí	1,31	1,30	1,30	1,31
Správní poplatky	3,95	4,60	4,60	4,12
Daně z mezinár. obchodu a transakcí (clo)	1,22	1,20	1,20	1,44
Daně z majetkových a kapitál. převodů	8,52	9,00	9,00	10,58
Ostatní daňové příjmy	1,06	0,30	0,30	0,96
<i>Pojistné na soc. zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a veřejné zdrav. pojištění</i>	<i>333,70</i>	<i>354,95</i>	<i>354,95</i>	<i>367,14</i>
z toho: Pojistné na důchodové pojištění	276,86	294,44	294,44	304,86
Nedaňové příjmy celkem	25,49	13,78	13,76	23,28
<i>Příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků</i>	<i>11,65</i>	<i>5,75</i>	<i>5,72</i>	<i>10,79</i>
z toho: Odvody přebytků organizací s přímým vztahem	1,83	0,95	0,95	1,80
Příjmy z vlastní činnosti	2,72	2,30	2,30	2,97
Příjmy z úroků a realizace finančního majetku	5,68	1,37	1,36	4,45
Soudní poplatky	0,83	0,70	0,70	0,94
<i>Přijaté sankční platby a vratky transferů</i>	<i>3,82</i>	<i>2,12</i>	<i>2,12</i>	<i>5,09</i>
<i>Příjmy z prodeje nekap.majetku a ost. nedaň. příjmy</i>	<i>7,95</i>	<i>2,53</i>	<i>2,54</i>	<i>3,97</i>
z toho: Dobrovolné pojistné	0,89	0,64	0,64	0,97
<i>Přijaté splátky půjčených prostředků</i>	<i>2,07</i>	<i>3,38</i>	<i>3,38</i>	<i>3,44</i>
z toho: Splátky půjčených prostředků od podnikatel. subjektů	0,62	2,27	2,27	0,41
Splátky půjčených prostř. ze zahraničí (z vládních úvěrů)	0,80	0,77	0,77	0,25
Splátky za úhradu dluhů nebo dodávek	0,00	0,00	0,00	2,37
Kapitálové příjmy celkem	2,34	0,78	0,79	1,24
Přijaté transfery celkem	92,34	63,07	79,57	100,71
v tom: Neinvestiční přijaté transfery	86,00	32,50	48,17	85,99
z toho: Neinvestiční transfery přijaté od EU	19,61	18,71	18,81	20,01
Neinv. přijaté transfery od veř. rozp. ústř. úrovně	13,44	13,71	28,77	19,70
Převody z vlastních fondů	47,20	0,00	0,51	46,24
Investiční přijaté transfery	6,34	30,57	31,40	14,72
z toho: Investiční převody z Národního fondu	0,00	30,45	30,79	13,48
PŘÍJMY STATNÍHO ROZPOČTU CELKEM	923,06	949,48	965,97	1025,88

Zdroj: SZÚ za rok 2007, Ministerstvo financí ČR

Výdaje státního rozpočtu za rok 2007 (v mld. Kč)

	Skutečnost 2006	Rozpočet 2007		Skutečnost 2007
		schválený	po změnách	
	1	2	3	4
V Ý D A J E celkem	1 020 640	1 040 777	1 057 849	1 092 275
BĚŽNÉ VÝDAJE	915 341	951 358	955 112	976 748
Výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné	89 410	96 014	95 808	95 087
z toho: platy	61 584	66 024	65 963	65 716
ostatní platby za provedenou práci	4 952	5 338	5 247	5 003
povinné pojistné placené zaměstnavatelem	22 874	24 652	24 576	24 349
Neinvestiční nákupy a související výdaje	115 874	100 008	105 370	103 016
v tom: nákup materiálu	10 629	10 049	10 749	9 995
úroky a ostatní finanční výdaje	33 707	38 109	37 591	34 193
nákup vody, paliv a energie	5 897	5 862	5 810	5 785
nákup služeb	27 650	29 017	31 734	29 148
ostatní nákupy	10 337	8 728	10 790	10 295
poskytnuté zálohy, jistiny, záruky a vládní úvěry	20 642	238	241	4 996
výdaje související s neinv. nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary	7 012	8 005	8 454	8 604
Neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům	31 625	34 540	35 786	33 882
z toho: neinv. transfery podnikatelským subjektům	22 057	27 277	26 263	23 696
neinv. transfery neziskovým apod. org.	8 152	5 892	7 258	7 993
z toho: občanským sdružením	3 305	2 400	3 095	3 393
Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně	80 797	81 214	84 897	78 279
z toho: státním fondům	29 190	33 813	37 253	30 649
fondům sociálního a veřejného zdrav. pojištění	43 013	47 206	47 476	47 476
Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	110 602	120 669	123 626	120 441
z toho: obcím	37 273	44 641	44 717	43 040
krajům	73 327	76 028	78 279	77 218
regionálním radám soudržnosti			609	171
Neinvestiční transfery příspěvkovým apod. org.	46 150	50 169	49 546	46 671
Převody vlastním fondům	35 111	13 527	13 544	60 029
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	376 029	407 817	408 937	407 391
z toho: sociální dávky	354 442	387 626	387 610	386 375
z toho: důchody	272 911	287 379	289 706	289 855
dávky státní sociální podpory	34 123	54 439	49 466	48 617
dávky nemocenského pojištění	32 974	32 672	34 982	34 870
podpory v nezaměstnanosti	7 308	7 227	7 227	7 015
Neinvestiční transfery do zahraničí	28 921	34 859	32 452	31 106
z toho: odvody do rozpočtu EU	26 345	30 240	28 262	27 375
Neinvestiční půjčené prostředky	3	1 802	1 800	0
Ostatní neinvestiční výdaje *)	819	10 739	3 346	846
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE	105 299	89 420	102 737	115 527
z toho: investiční nákupy a související výdaje	23 506	22 227	24 732	24 619
inv. transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně	6 788	4 445	16 517	10 688
inv. transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	18 877	10 111	17 395	18 123
inv. transfery příspěvkovým organizacím	20 844	23 695	23 226	15 680

Zdroj: SZÚ za rok 2007, Ministerstvo financí ČR

Agenda 2000 – původní

Závazky, ceny 1999, mil. EUR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
1. Zemědělství	40 920	42 800	43 900	43 770	42 760	41 930	41 660
1a SZP	36 620	38 480	39 570	39 430	38 410	37 570	37 290
1b Rozvoj venkova	4 300	4 320	4 330	4 340	4 350	4 360	4 370
2. Strukturální akce	32 045	31 455	30 865	30 285	29 595	29 595	29 170
SF	29 430	28 840	28 250	27 670	27 080	27 080	26 660
CF	2 615	2 615	2 615	2 615	2 515	2 515	2 510
3. Vnitřní politiky	5 930	6 040	6 150	6 260	6 370	6 480	6 600
4. Vnější vztahy	4 550	4 560	4 570	4 580	4 590	4 600	4 610
5. Administrativa	4 560	4 600	4 700	4 800	4 900	5 000	5 100
6. Rezervy	900	900	650	400	400	400	400
7. Předvstupní pomoc	3 120	3 120	3 120	3 120	3 120	3 120	3 120
8. Rozšíření			6 450	9 030	11 610	14 200	16 780
Celkem – závazky	92 025	93 475	100 405	102 245	103 345	105 325	107 440
Celkem - platby	89 600	91 110	94 220	94 880	100 800	101 600	103 840

Zdroj: www.mfer.cz

Agenda 2000 - upravená

<i>závazky, ceny 1999, mil €</i>	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	nárůst	průměr
1. Zemědělství	40 920	42 800	43 900	43 770	44 657	45 677	45 807	12%	43 933
<i>1a SZP</i>	<i>36 620</i>	<i>38 480</i>	<i>39 570</i>	<i>39 430</i>	<i>38 737</i>	<i>39 602</i>	<i>39 612</i>	8%	38 864
<i>1b Rozvoj venkova</i>	<i>4 300</i>	<i>4 320</i>	<i>4 330</i>	<i>4 340</i>	<i>5 920</i>	<i>6 075</i>	<i>6 195</i>	44%	5 069
2 Strukturální akce	32 045	31 455	30 865	30 285	35 665	36 502	37 940	18%	33 537
<i>SF</i>	<i>29 430</i>	<i>28 840</i>	<i>28 250</i>	<i>27 670</i>	<i>30 533</i>	<i>31 835</i>	<i>32 608</i>	11%	29 881
<i>CF</i>	<i>2 615</i>	<i>2 615</i>	<i>2 615</i>	<i>2 615</i>	<i>5 132</i>	<i>4 667</i>	<i>5 332</i>	104%	3 656
3. Vnitřní politiky	5 930	6 040	6 150	6 260	7 877	8 098	8 212	38%	6 938
4. Vnější vztahy	4 550	4 560	4 570	4 580	4 590	4 600	4 610	1%	4 580
5. Administrativa	4 560	4 600	4 700	4 800	5 403	5 558	5 712	25%	5 048
6. Rezervy	900	900	650	400	400	400	400	-56%	579
7. Předstupní pomoc	3 120	3 120	3 120	3 120	3 120	3 120	3 120	0%	3 120
8. Kompenzace					1 273	1 173	940		1 129
Celkem - závazky	92 025	93 475	93 955	93 215	102 985	105 128	106 741	16%	98 218
Celkem - platby	89 600	91 110	94 220	94 880	100 800	101 600	103 840	16%	96 579

Zdroj: www.mfcr.cz

PŘEHLED NOVÉHO FINANČNÍHO VÝHLEDU PRO OBDOBÍ 2007-2013

V milionech eur při cenách roku 2004

POLOŽKY ZÁVAZKŮ	2006 (a)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Trvale udržitelný rozvoj	47.582	59.675	62.795	65.800	68.235	70.660	73.715	76.785
1a. Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost	8.791	12.105	14.390	16.680	18.965	21.250	23.540	25.825
1b. Soudržnost pro růst a zaměstnanost (b)	38.791	47.570	48.405	49.120	49.270	49.410	50.175	50.960
2. Trvale udržitelná správa a ochrana přírodních zdrojů	56.015	57.180	57.900	58.115	57.980	57.850	57.825	57.805
v jejím rámci: Zemědělství - výdaje související s trhem a přímé platby	43.735	43.500	43.673	43.354	43.034	42.714	42.506	42.293
3. Občanství, svoboda, bezpečnost a právo	1.381	1.630	2.015	2.330	2.645	2.970	3.295	3.620
4. EU jako globální partner (c)	11.232	11.400	12.175	12.945	13.720	14.495	15.115	15.740
5. Administrativa (d)	3.436	3.675	3.815	3.950	4.090	4.225	4.365	4.500
Vyrovňovací platby	1.041							
Souhrn položek závazků	120.688	133.560	138.700	143.140	146.670	150.200	154.315	158.450

Souhrn položek plateb (b)(c)	114.740	124.600	136.500	127.700	126.000	132.400	138.400	143.100	Průměr
Položky plateb v % HND	1,09%	1,15%	1,23%	1,12%	1,08%	1,11%	1,14%	1,15%	1,14%
Marže pro nepředvídané výdaje	0,15%	0,09%	0,01%	0,12%	0,16%	0,13%	0,10%	0,09%	0,10%
Strop vlastních zdrojů v % HND	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%

Zdroj: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/navrh-evropske-komise-cesky_pdf.pdf

